

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ακαδημαϊκού Έτους 2017 – 2018

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΠΑ

Κοσμήτορας

Καλλιόπη Α. Χριστακάκου-Φωτιάδη

Μέλη Κοσμητείας

Κοσμήτορας	1) Καθηγήτρια Καλλιόπη Α. Χριστακάκου - Φωτιάδη
Μέλη Κοσμητείας	2) Καθηγήτρια Γαρυφαλιά Αθανασίου 3) Καθηγητής Μιχαήλ Αυγουστιανάκης 4) Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος 5) Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Γαβουνέλη 6) Καθηγητής Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου*
Διευθυντές Τομέων	7) Καθηγήτρια Ανθή Πελένη Παπαγεωργίου [Α΄ Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου] 8) Καθηγητής Στέφανος Σπυρίδων Παναζόπουλος [Β΄ Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου] 9) Καθηγητής Γεώργιος Γεραπετρίτης [Τομέας Δημοσίου Δικαίου] 10) Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτριος Κιούπης [Τομέας Ποινικών Επιστημών] 11) Καθηγήτρια Ελευθερία Παπαγιάννη [Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)] 12) Καθηγητής Χαράλαμπος Παμπούκης (Τομέας Διεθνών Σπουδών)
Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ	13) Ελένη Μίχα
Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ	14) Πολυξένη Γκούβα
Εκπρόσωποι φοιτητών (1 προπτυχιακός και 1 μεταπτυχιακός / υποψ. Δρ.)	Δεν ορίστηκαν

Γραμματέας Σχολής

Ελένη Ε. Κουρέλη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητοί φοιτητές,

Η Νομική Σχολή, που μαζί με την Θεολογική, την Ιατρική και την Φιλοσοφική αποτέλεσαν τον πυρήνα του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο ιδρύθηκε το 1837 επί Βασιλείας Όθωνος, γαλούχησε γενεές άξιων επιστημόνων και σημαντικών παραγόντων της πολιτικής ζωής της χώρας, προσφέροντας ανεκτίμητο εκπαιδευτικό έργο. Από το 1982 μέχρι το 2013 λειτούργησε ως Τμήμα Νομικής στο πλαίσιο της Σχολής Ν.Ο.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ με το Π.Δ. 85/2013 μετεξελίχθηκε πλέον σε αυτόνομη μονοτμηματική Σχολή.

Στη Νομική Σχολή προσφέρονται μαθήματα γενικής νομικής παιδείας, καθώς και μαθήματα εξειδίκευσης σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η εκπαιδευτική διαδικασία σε διακλαδικό και διεπιστημονικό επίπεδο δεν περιορίζεται μόνο στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά πραγματώνεται σε συνεργασία και με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εσωτερικού, καθώς και στη βάση διεθνών προγραμμάτων με διακεκριμένα ανώτατα ιδρύματα του εξωτερικού.

Ο παρών Οδηγός Σπουδών περιέχει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές των σπουδών στη Νομική Σχολή, το ισχύον νομικό καθεστώς, τις προϋποθέσεις για την απόκτηση πτυχίου, το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, τους διδάσκοντες και το περιεχόμενο των μαθημάτων, καθώς και τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Στα μέλη της Γραμματείας της Σχολής και των Τομέων, καθώς και σε όλους τους συναδέλφους που συνέπραξαν στην παρούσα έκδοση του Οδηγού Σπουδών, εκφράζουμε και από την θέση αυτή, τις θερμές μας ευχαριστίες.

Παρά τις δυσκολίες στη λειτουργία της Σχολής που συναρτώνται, κυρίως με την υποχρηματοδότηση των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, θα προσπαθήσουμε να ανταποκριθούμε στις επιστημονικές, κοινωνικές και επαγγελματικές ανάγκες των καιρών, προσβλέποντας γι' αυτό και στη δική σας συνδρομή και συνεργασία.

Μετά από τη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλατε και τη λαμπρή επιτυχία που σημειώσατε είστε και εσείς πλέον μέλη της Νομικής Σχολής Αθηνών. Εκ μέρους όλων των μελών του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, σας συγχαίρουμε και σας καλωσορίζουμε στη Σχολή μας.

Από την Κοσμητεία της Σχολής

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 :	
Η ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΟΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	
2.1 Τομέας Α΄ Ιδιωτικού Δικαίου	
2.2 Τομέας Β΄ Ιδιωτικού Δικαίου	
2.3 Τομέας Δημοσίου Δικαίου	
2.4 Τομέας Ποινικών Επιστημών	
2.5 Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό).....	
2.6 Τομέας Διεθνών Σπουδών	
2.7 Διατομεακό Προσωπικό	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :	
ΧΩΡΟΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ	
3.1 Γραμματεία	
3.2 Γραφεία Καθηγητών - Λεκτόρων	
3.3 Αίδουσες Διδασκαλίας – Εξετάσεων	
3.4 Αίδουσα Πολυμέσων	
3.5 Εργαστήρια	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	
4.1 Θεσμικό πλαίσιο	
4.2 Οργάνωση Σπουδών ειδικότερα.....	
4.3 Πρόγραμμα σπουδών	
4.4 Αναστολές φοίτησης	
4.5 Λήψη πτυχίου	
4.6 Λήψη πτυχίου για φοιτητές που κατατάσσονται σε εξάμηνο σπουδών από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.....	
4.7 Υπολογισμός βαθμού πτυχίου	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Πρόγραμμα Σπουδών Τμήματος Νομικής	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	

6.1 Περιεχόμενο Μαθημάτων ανά εξάμηνο	
6.2 ERASMUS+ COURSES 2017 – 2018	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 :

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΑ .....

7.1Κανονισμός λειτουργίας βιβλιοθηκών/Σπουδαστηρίων.....

7.2 Ωράρια λειτουργίας βιβλιοθηκών ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΟΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Ι. Όπως η έννοια του αριθμού στα Μαθηματικά, η έννοια του κυττάρου στη Βιολογία και του ατόμου στη Φυσική, έτσι και η έννοια του δικαίου αποτελεί τον άξονα γύρω από τον οποίο στρέφεται η Νομική Επιστήμη. Η λέξη «δίκαιο» είναι σημασιολογικό δάνειο από την γαλλική λέξη «droit» και τη γερμανική «Recht», οι οποίες προέρχονται από την λατινική «directum», που σημαίνει την ευθεία, δηλαδή την ορθή κατεύθυνση. Από αυτή την πρώτη προσέγγιση προκύπτει ότι η βασική λειτουργία του δικαίου είναι η ρυθμιστική, με την έννοια ότι το δίκαιο μέσω των κανόνων του ρυθμίζει κατά τρόπο υποχρεωτικό τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων που συμβιούν σε μια κοινωνία οργανωμένη σε κράτος.

Αναφέροντας ότι η νομική επιστήμη έχει ως αντικείμενο το δίκαιο, εννοούμε ότι το δίκαιο με τους κανόνες του εμπεριέχει ρυθμίσεις συστηματικά μεταξύ τους εναρμονισμένες, τις οποίες ο νομικός θα πρέπει να προσεγγίσει με βάση συγκεκριμένες μεθόδους, ώστε αποκαλύπτοντας το νόημά τους να τις εφαρμόσει στην εκάστοτε βιοτική περίπτωση. Αυτό σημαίνει ότι έργο του νομικού είναι να ερμηνεύει τους κανόνες του δικαίου που ισχύουν σε μια ορισμένη κοινωνία, σε ορισμένο τόπο και χρόνο, προκειμένου, εφαρμόζοντάς τους, να ρυθμιστούν οι σχέσεις μεταξύ των μελών της κοινωνίας αυτής. Για να επιτελέσει το βασικό ως άνω έργο της η νομική επιστήμη είναι αναγκαία (στον νομικό) και η γνώση της ιστορίας και της φιλοσοφίας του δικαίου, της κοινωνιολογίας του δικαίου και άλλων συναφών επιστημονικών κλάδων.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του, ο φοιτητής της Νομικής διδάσκεται τους διαφόρους κλάδους (με τις υποδιαίρεσεις τους) του εθνικού (ουσιαστικού και δικονομικού) δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, του ποινικού δικαίου, του ευρωπαϊκού και διεθνούς δικαίου, και ενδεικτικά: α) (από το δημόσιο δίκαιο) το συνταγματικό δίκαιο που ρυθμίζει την οργάνωση του κράτους και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και το διοικητικό δίκαιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και τις σχέσεις της με τους πολίτες, β) το ποινικό δίκαιο, που ρυθμίζει την εξουσία της πολιτείας για τον καθορισμό και την τιμωρία των αξιόποινων πράξεων, γ) (από το ιδιωτικό) το αστικό δίκαιο, που ρυθμίζει τις έννομες σχέσεις, προσωπικές και περιουσιακές, μεταξύ ιδιωτών (υποκειμένων δηλαδή δικαίου - φυσικών και νομικών προσώπων - που βρίσκονται μεταξύ τους σε σχέση ισοτιμίας) στον καθημερινό βίο τους, από την έναρξη της προσωπικότητάς τους μέχρι τη λήξη της— το εργατικό δίκαιο, που έχει ως αντικείμενο τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών – το εμπορικό δίκαιο που ρυθμίζει τις εμπορικές πράξεις και τις σχέσεις μεταξύ εμπόρων δ) το δικονομικό δίκαιο, που καθορίζει τα όργανα και την διαδικασία απονομής της πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης, ε) το διεθνές δίκαιο, που αφορά στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς έννομες σχέσεις μεταξύ κρατών αλλά και ιδιωτών καθώς και το ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο,

που μελετά το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στ) την ιστορία, την κοινωνιολογία και τη φιλοσοφία του δικαίου.

Ο πτυχιούχος της Νομικής Σχολής, με την επιστημονική συγκρότηση που του εξασφαλίζουν οι επιτυχείς σπουδές του, μπορεί να ασχοληθεί στα διάφορα νομικά επαγγέλματα, δηλαδή να γίνει δικηγόρος, δικαστής, συμβολαιογράφος, υποθηκοφύλακας ή εισαγγελέας, να σταδιοδρομήσει ως διπλωμάτης, να στελεχώσει την δημόσια διοίκηση ή να εργαστεί ως νομικός σύμβουλος σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.

II. Η μέση εκπαίδευση προετοιμάζει μόνο έμμεσα τους υποψήφιους για τις νομικές σπουδές, δεδομένου ότι κατά τη διάρκειά της δεν προσφέρονται μαθήματα (πλην ενδεχομένως του μαθήματος «Πολιτική Παιδεία» -Οικονομία, Πολιτικοί Θεσμοί και Αρχές Δικαίου και Κοινωνιολογία-) που να έχουν σχέση με το αντικείμενο της νομικής επιστήμης, δηλαδή το δίκαιο, με συνέπεια ο φοιτητής της Νομικής να αντιμετωπίζει στην αρχή των σπουδών του δυσκολίες, οι οποίες πάντως ούτως ή άλλως δεν ελλείπουν στην έναρξη των σπουδών από πρωτοετή φοιτητή οιασδήποτε Σχολής.

Σχετικά δεν θα πρέπει επιπλέον να παραβλέπεται ότι, παρά τη μεγάλη σε έκταση και συνεχώς πολλαπλασιαζόμενη νομική ύλη, η νομική επιστήμη δεν είναι μια θεωρητική, αλλά μια εφαρμοσμένη επιστήμη. Κι αυτό για το λόγο ότι έχοντας ως αντικείμενο το δίκαιο, το οποίο με τους κανόνες του αποσκοπεί, κατά τα προεκτεθέντα, στη ρύθμιση των νομικά σημαντικών σχέσεων μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας, συνδέεται άμεσα με τις εξελίξεις στην κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή της χώρας. Αυτό σημαίνει ότι ο φοιτητής της Νομικής δεν καλείται να απομνημονεύσει κείμενα νόμων, ούτε στο πλαίσιο της διδασκαλίας και μελέτης των νομικών μαθημάτων των διάφορων κλάδων του ισχύοντος δικαίου να αποκτήσει μόνο δογματικές γνώσεις του θετικού δικαίου. Αντίθετα κρίσιμο είναι, μελετώντας τα κείμενα των νόμων και τα αντίστοιχα νομικά συγγράμματα (και διευρύνοντας έτσι το νομικό ορίζοντα αντίληψής του) να αναπτύξει τη νομική του σκέψη, ώστε να αποκτήσει την ευχέρεια, ερμηνεύοντας το νόμο με τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία να μπορεί να τον εφαρμόσει, προκειμένου να ρυθμιστεί το εκάστοτε βιοτικό γεγονός ή η εκάστοτε βιοτική σχέση. Η ανάπτυξη της νομικής σκέψης στη βάση της κατάστροφης του λεγόμενου δικανικού (νομικού) συλλογισμού, όπως προηγουμένως περιγράφηκε, πρέπει να αποτελεί πρώτο μέλημα του φοιτητή σε όλη τη διάρκεια των νομικών του σπουδών. Η πείρα έχει καταδείξει ότι αποτελεί σοβαρό σφάλμα να πιστεύει κανείς ότι όποιος προσανατολίζει τις προσπάθειες του αποκλειστικά ή κυρίως στην αποστήθιση «θετικών γνώσεων» και στη συλλογή «νομικών πληροφοριών» υπερέχει των άλλων στις εξετάσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών του ή στην πρακτική άσκηση των διάφορων νομικών επαγγελμάτων. Και στις δύο περιπτώσεις η αρτιότερη, με τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία, εξάσκηση στην ερμηνευτική προσέγγιση του δικαίου και των κανόνων του, η οποία επιτυγχάνεται με τη συνεχή και σε βάθος μελέτη των νομικών κειμένων και των αντίστοιχων επιστημονικών συγγραμμάτων, είναι εκείνη που θα χαρακτηρίζει τον επιτυχημένο και ικανό νομικό.

Η έγκαιρη ενασχόληση του φοιτητή με τη συστηματική μελέτη της νομικής βιβλιογραφίας και των δικαστικών αποφάσεων μόνο προς όφελός του μπορεί να αποβεί. Η Ενιαία πλέον Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής Αθηνών που άνοιξε τις

πύλες της μόλις την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά, ύστερα από τις επί πολλά έτη ακάματες προσπάθειες του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού, αποτελώντας το κόσμημα της Σχολής μας, αφού δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από τις βιβλιοθήκες διάσημων Σχολών της αλλοδαπής, μπορεί να αποτελέσει ευθύς εξαρχής τον οικείο χώρο για τη μελέτη κάθε φοιτητή.

III. Η Νομική Σχολή παρέχει νομική παιδεία με την έρευνα και διδασκαλία των διάφορων κλάδων του δικαίου, οι οποίοι κατανέμονται με βάση το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών σε μαθήματα γενικής νομικής παιδείας και μαθήματα εξειδίκευσης, τα οποία διδάσκονται με βάση το ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών σε εξάμηνα. Η διδασκαλία των επιμέρους μαθημάτων διεξάγεται με τη διάκριση των μαθημάτων σε υποχρεωτικά και επιλεγόμενα (υποχρεωτικής και ελεύθερης επιλογής).

Τα υποχρεωτικά μαθήματα προσφέρουν τις βασικές γνώσεις των κυριότερων κλάδων του δικαίου και για το λόγο αυτό, η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε αυτά θεωρείται απαραίτητη για το σύνολο των φοιτητών της Νομικής Σχολής. Τα επιλεγόμενα μαθήματα κατευδύνουν σταδιακά τον φοιτητή σε πιο εξειδικευμένες γνώσεις: Τα μεν μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής βοηθούν τον φοιτητή, με την επιλογή ενός τουλάχιστον μαθήματος από καθέναν από τους βασικούς κλάδους του δικαίου («ενότητες») που αντιστοιχούν στους έξι (6) Τομείς, στους οποίους διαιρείται οργανωτικά από άποψη ειδικότερου γνωστικού αντικειμένου η Νομική Σχολή, να εξειδικεύσει τις γνώσεις του σε ένα πρώτο επίπεδο σε όλους αυτούς τους βασικούς κλάδους του δικαίου. Τα δε μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρουν τη δυνατότητα στον φοιτητή να επιλέξει μαθήματα από οποιονδήποτε κλάδο του ισχύοντος δικαίου τον ενδιαφέρει, δυνατότητα που του δίνει την ευκαιρία να εξειδικεύσει ακόμη περαιτέρω τις γνώσεις του.

Η διδασκαλία των μαθημάτων προσφέρεται με παραδόσεις, φροντιστηριακές ασκήσεις και σεμινάρια. Ειδικότερα, οι παραδόσεις αποσκοπούν να φέρουν τον φοιτητή σε μια συστηματική επαφή με τους επιμέρους κλάδους του δικαίου, ως προς το περιεχόμενο και την μέθοδο προσέγγισής τους. Σχετικά πάντως θα πρέπει να επισημανθεί ότι και στο πλαίσιο των παραδόσεων η συνήθως δυσπρόσιτη μορφή της από καθέδρας διδασκαλίας έχει από καιρού εγκαταλειφθεί στη Νομική Σχολή Αθηνών και έχει αντικατασταθεί από τη διδασκαλία που βασίζεται σε μια διαλεκτική σχέση μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών. Αυτό σημαίνει ότι και κατά τη διάρκεια των παραδόσεων οι φοιτητές μπορούν να υποβάλουν ερωτήματα στους καθηγητές τους και επιπλέον να κατευδύνονται από αυτούς στη μελέτη ειδικής βιβλιογραφίας και νομολογίας με αφορμή τα ερεθίσματα που πήραν από τις παραδόσεις. Επαναλήψεις και συμπληρωματική αυτοτελής μελέτη από τους φοιτητές ανήκουν στην ουσία στην ακαδημαϊκή παιδεία και αποτελούν αναπόσπαστο συστατικό στοιχείο των πανεπιστημιακών σπουδών.

Οι φροντιστηριακές ασκήσεις δεν είναι αυτοτελή μαθήματα, αλλά συμπληρώνουν τη διδασκαλία κάθε μαθήματος, με την εμπέδωση της ύλης, που έχει διδαχθεί και την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων, που έχουν αποκτηθεί από τις παραδόσεις, με την επίλυση πρακτικών θεμάτων, δηλαδή με την εφαρμογή του γενικού και αφηρημένου κανόνα δικαίου σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά. Οι φροντιστηριακές ασκήσεις βοηθούν στην ασφαλή γνώση της νομικής μεθόδου.

Ιδιαίτερη συμβολή στην εμπέδωση των θεωρητικών γνώσεων έχουν επίσης τα μαθήματα των εφαρμογών, τα οποία αποτελούν σύνδεση των ειδικότερων γνωστικών αντικειμένων καθενός από τους γενικούς κλάδους του δικαίου (δημοσίου, ποινικού, αστικού, δικονομικού, εμπορικού και εργατικού, διεθνούς και ευρωπαϊκού). Στο πλαίσιο των μαθημάτων αυτών με τη μεθοδική και συστηματική επεξεργασία της νομολογίας και πρακτικών θεμάτων καθώς και τη διεξαγωγή «εικονικών δικών» αναλύονται και αντιμετωπίζονται γενικότερα νομικά ζητήματα. Οι εφαρμογές προσφέρονται για τους λόγους αυτούς στα τελευταία εξάμηνα του προγράμματος σπουδών της Νομικής Σχολής και λαμβάνεται μέριμνα να παρέχονται σε περισσότερα κλιμάκια φοιτητών, ώστε να καθίσταται δυνατή η ενεργητική συμμετοχή τους.

Ως εντατικότερος εκπαιδευτικός δεσμός προβλέπονται τα σεμινάρια, στα οποία παρέχεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες φοιτητές, με την καθοδήγηση των διδασκόντων, να αντιμετωπίσουν ερευνητικά και σε βάθος ένα συγκεκριμένο νομικό θέμα, αναλαμβάνοντας σχετική επιστημονική εισήγηση και συμμετέχοντας στη συζήτηση που επακολουθεί. Η επιλογή συμμετοχής στα σεμινάρια συνιστάται μόνο στους φοιτητές, οι οποίοι έχουν παρακολουθήσει ήδη τις αντίστοιχες παραδόσεις, ώστε το επίπεδο γνώσεων στο οποίο βρίσκονται να τους επιτρέπει να συμμετέχουν ενεργητικά στη διεξαγωγή του σεμιναρίου και στον επιστημονικό διάλογο. Υπό το πρίσμα αυτό η διεξαγωγή των σεμιναρίων (όπως και το μάθημα των εφαρμογών) προβλέπεται στα δύο τελευταία εξάμηνα των νομικών σπουδών, οπότε μπορούν να αποφέρουν το επιδιωκόμενο όφελος στους τελειόφοιτους φοιτητές της Νομικής. Στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών της Νομικής προβλέπεται η διεξαγωγή περισσότερων σεμιναριακών μαθημάτων, ώστε να παρέχεται η ευκαιρία σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών να εξοικειωθούν με την έρευνα που αποτελεί, μαζί με την διδασκαλία, την κύρια αποστολή του Πανεπιστημίου ως Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Τα σεμινάρια διεξάγονται με την ενεργητική συμμετοχή περιορισμένου αριθμού φοιτητών. Για το λόγο αυτό προβλέπεται, στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών της Νομικής, η διεξαγωγή περισσότερων σεμιναριακών μαθημάτων, ώστε να παρέχεται η ευκαιρία σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών να εξοικειωθούν με την έρευνα που αποτελεί, μαζί με την διδασκαλία, την κύρια αποστολή του Πανεπιστημίου ως Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. (Τα σεμινάρια υπολογίζονται για την λήψη πτυχίου ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής).

IV. Στόχος του παρόντος Οδηγού Σπουδών, εκτός από τις πληροφορίες που προσφέρει για τη λειτουργία της μονοτηματικής, επί του παρόντος, Νομικής Σχολής Αθηνών, είναι και η ορθή αξιοποίηση από τους φοιτητές των δυνατοτήτων που τους παρέχονται κατά τη διάρκεια των νομικών τους σπουδών.

Τέλος, ερωτήματα που αφορούν στην πορεία των νομικών τους σπουδών μπορούν να απευθύνουν οι φοιτητές στη Γραμματεία της Νομικής Σχολής ή στους Καθηγητές και Λέκτορες της Σχολής, οι οποίοι δέχονται τακτικά σε ακρόαση τους φοιτητές καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ *

Σύμφωνα με το νόμο 4485/2017 από 1.12.2017 η Νομική Σχολή διοικείται από:

Τη **Γενική Συνέλευση** της Σχολής, η οποία απαρτίζεται από:

- Τον Κοσμήτορα (τριετής θητεία)
- Όλα τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής
- Τους εκπροσώπους των φοιτητών (ετήσια θητεία)
- Τους εκπροσώπους ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ (διετής θητεία)

Την **Κοσμητεία** της Σχολής, η οποία απαρτίζεται από:

- Τον Κοσμήτορα (τριετής θητεία)
- Τους Διευθυντές των Τομέων (ετήσια θητεία)
- 5 μέλη εκλεγμένα από τη Γενική Συνέλευση της Σχολής (τριετής θητεία)
- Τους εκπροσώπους των φοιτητών (ετήσια θητεία)
- Τους εκπροσώπους ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ (διετής θητεία)

Τη **Συνέλευση** της Σχολής, η οποία απαρτίζεται από:

- Τον Κοσμήτορα (τριετής θητεία)
- Τους Διευθυντές των Τομέων (ετήσια θητεία)
- Τους εκλεγμένους εκπροσώπους των Τομέων (ετήσια θητεία)
- Τους εκπροσώπους των φοιτητών (ετήσια θητεία)
- Τους εκπροσώπους ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ (ετήσια θητεία)

Οι **αρμοδιότητες** του κάθε οργάνου ορίζονται στα άρθρα 17 (Γενική Συνέλευση), 18 (Κοσμητεία) και 21 (Συνέλευση) του ν. 4485/2017.

Κοσμήτορας της Σχολής είναι η Καθηγήτρια Καλλιόπη Α. Χριστακάκου – Φωτιάδη

Γραμματέας της Σχολής είναι η κυρία Ελένη Ε. Κουρέλη

Η σύνθεση των ως άνω οργάνων για το διάστημα από 1.12.2017 έως και 31.8.2018 διαμορφώνεται σύμφωνα με τους ακόλουθους πίνακες:

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΠΑ

Κοσμήτορας	Καθηγήτρια Καλλιόπη Χριστακάκου - Φωτιάδη
Μέλη Κοσμητείας	Καθηγήτρια Γαρυφαλιά Αθανασίου
	Καθηγητής Μιχαήλ Αυγουστιανάκης
	Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος
	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Γαβουνέλη
	Καθηγητής Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου*
Διευθυντές Τομέων	Καθηγήτρια Ανθή Πελλένη Παπαγεωργίου (Α΄ Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου)
	Καθηγητής Στέφανος Σπυρίδων Πανταζόπουλος (Β΄ Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου)
	Καθηγητής Γεώργιος Γεραπετρίτης (Τομέας Δημοσίου Δικαίου)
	Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτριος Κιούπης (Τομέας Ποινικών Επιστημών)
	Καθηγήτρια Ελευθερία Παπαγιάννη (Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου)
	Καθηγητής Χαράλαμπος Παμπούκης (Τομέας Διεθνών Σπουδών)
Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ	Ελένη Μίχα
Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ	Πολυξένη Γκούβα
Εκπρόσωποι φοιτητών (1 προπτυχιακός και 1 μεταπτυχιακός / υποψ. Δρ.)	Δεν ορίστηκαν

* Ο κ. Κ. Παπαδημητρίου εξελέγη στις 14.3.2018 από τη Γενική Συνέλευση της Σχολής ως μέλος της Κοσμητείας στη θέση του παραιτηθέντος μέλους Ζ. Τσολακίδη.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΠΑ

Κοσμήτορας	Καθηγήτρια Καλλιόπη Χριστακάκου Φωτιάδη
Μέλη	Όλα τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής
Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ	Αλέξανδρος Βαρβέρης
Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ	Ειρήνη Χαλκιαδάκη
Εκπρόσωποι Φοιτητών (10 και κατ' ελάχιστον 1 προπτυχιακός και 1 μεταπτυχιακός/υποψ. Δρ.)	Δεν ορίστηκαν

-

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΠΑ

Κοσμήτορας	1) Καθηγήτρια Καλλιόπη Χριστακάκου - Φωτιάδη
Διευθυντές Τομέων	2) Καθηγήτρια Ανθή Πελλένη Παπαγεωργίου (Α΄ Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου)
	3) Καθηγητής Στέφανος Σπυρίδων Πανταζόπουλος (Β΄ Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου)
	4) Καθηγητής Γεώργιος Γεραπετρίτης (Τομέας Δημοσίου Δικαίου)
	5) Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτριος Κιούπης (Τομέας Ποινικών Επιστημών)
	6) Καθηγήτρια Ελευθερία Παπαγιάννη (Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου)
	7) Καθηγητής Χαράλαμπος Παμπούκης (Τομέας Διεθνών Σπουδών)
	Μέλη Α΄ Τομέα Ιδιωτικού Δικαίου
9) Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοδούλου	
10) Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Βάθης	
11) Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτριος Λιάππης	
12) Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Μεντής	
13) Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Καραγιάννης	
14) Λέκτορας Θεόδωρος Λύτρας	
Μέλη Β΄ Τομέα Ιδιωτικού Δικαίου	15) Καθηγητής Γεώργιος Ορφανίδης
	16) Καθηγήτρια Γαρυφαλιά Αθανασίου*
	17) Καθηγητής Δημήτριος Τσικρικάς
	18) Επίκουρος Καθηγητής Ιωάννης Δελικωστόπουλος
	19) Επίκουρος Καθηγητής Χρήστος Χρυσάνθης
	20) Επίκουρη Καθηγήτρια Χριστίνα Λιβαδά
	21) Λέκτορας Δημήτριος Λαδάς
Μέλη Τομέα Δημοσίου Δικαίου	22) Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος
	23) Καθηγητής Χρήστος Γκόρτσος
	24) Καθηγητής Ιωάννης Δρόσος
	25) Καθηγήτρια Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου
	26) Αναπληρωτής Καθηγητής Γεώργιος Δελλής
	27) Επίκουρη Καθηγήτρια Αικατερίνη Ηλιάδου
Μέλη Τομέα Ποινικών Επιστημών	28) Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Τριανταφύλλου
	29) Επίκουρος Καθηγητής Νικόλαος Δημητράτος
	30) Επίκουρος Καθηγητής Αλέξανδρος Δημάκης
	31) Λέκτορας Ιωάννης Ανδρουλάκης

Μέλη Τομέα Ιστορίας & Θεωρίας του Δικαίου	32) Καθηγητής Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου 33) Επίκουρος Καθηγητής Ανδρέας Χέλμης 34) Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Βουτσάκης
Μέλη Τομέα Διεθνών Σπουδών	35) Καθηγήτρια Ελένη Μουσταΐρα 36) Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Γαβουνέλη 37) Επίκουρη Καθηγήτρια Ρεβέκκα -Εμμανουέλλα Παπαδοπούλου
Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ	38) Αλέξανδρος Βαρβέρης
Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ	39) Ειρήνη Χαλκιαδάκη
Εκπρόσωποι φοιτητών (6 και κατ' ελάχιστον 1 προπτυχιακός και 1 μεταπτυχιακός/υποψ. Δρ.)	Δεν ορίστηκαν

* Η κ. Γ. Αθανασίου εξελέγη στις 19.3.2018 από το Β΄ Τομέα Ιδιωτικού Δικαίου ως μέλος της Συνέλευσης στη θέση του παραιτηθέντος μέλους Γ. Μιχαλόπουλου.

Προσωπικό Γραμματείας
(ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 47, 210 368 8645 – 55)

Κουρέλη Ελένη (Γραμματέας Σχολής)
Γαρουφαλής Αργύρης
Γκούβρα Σπυριδούλα
Διαμαντικός Κωνσταντίνος
Δρόσου Αικατερίνη
Κεκές Ιωακείμ
Κορδατζάκη Αργυρώ
Μακούλης Αναστάσιος
Μπαρμπέρη Γεωργία
Παπαδοπούλου Κωνσταντίνα
Πιπιλή Σταυρούλα
Σεΐτης Θεόδωρος
Τάμπαρη Μαγδαληνή
Φρύδας Θεοδόσης

*

Η Νομική Σχολή με ένα μόνο Τμήμα (Νομικής) διαιρείται σε έξι (6) Τομείς. Οι Τομείς αυτοί είναι:

2.1. ΤΟΜΕΑΣ Α΄ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Οδός Ακαδημίας 45, ημιώροφος, τηλ. 210 368 8668,

Διευθύντρια: Ανθή Πελλένη - Παπαγεωργίου

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
Μιχαήλ ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΝΑΚΗΣ	Βασίλειος ΒΑΘΗΣ	Γεώργιος ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
Ευγενία ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ	Αντώνιος ΚΑΡΑΜΠΑΤΖΟΣ	Κων/νος ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ
Δήμητρα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Εκπαιδευτική άδεια έως 30.07.2018)	Γεώργιος ΛΕΚΚΑΣ	Ιωάννα ΚΟΝΔΥΛΗ
Ανθή ΠΕΛΛΕΝΗ-ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Δημήτριος ΛΙΑΠΠΗΣ	Γεώργιος ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ (Εκπαιδευτική άδεια από 01.04.2018 έως 30.06.2018)
Χριστίνα ΣΤΑΜΠΕΛΟΥ	Γεώργιος ΜΕΝΤΗΣ	Παναγιώτης ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Καλλιόπη ΧΡΙΣΤΑΚΑΚΟΥ ΦΩΤΙΑΔΗ	Παρασκευή ΠΑΠΑΡΣΕΝΙΟΥ	Ζαφείριος ΤΣΟΛΑΚΙΔΗΣ
Κων/νος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	Κλεάνδης ΡΟΥΣΣΟΣ	Αριστείδης ΧΙΩΤΕΛΛΗΣ

ΛΕΚΤΟΡΕΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΛΕΚΤΟΡΕΣ Θεόδωρος ΛΥΤΡΑΣ Βάγιας ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Ελισάβετ ΠΟΥΛΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ	Γεώργιος ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

Λοιπό Προσωπικό :

- Κωνσταντίνα Τζιβάρα, Γραμματέας Τομέα
- Ανδρέας Λάμπρος

2.2. ΤΟΜΕΑΣ Β΄ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Οδός Ακαδημίας 45, ημιώροφος, τηλ. 210 368 8672

Διευθυντής : Καθηγητής Στέφανος – Σπυρίδων Πανταζόπουλος

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
Τηλ. 210 368 8672	Τηλ. 210 368 8672	Τηλ. 210 368 8672
Fax. 210 368 8640	Fax. 210 368 8640	Fax. 210 368 8640

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
Γαρυφαλιά ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	Αλεξάνδρα ΜΙΚΡΟΥΛΕΑ (Εκπαιδευτική άδεια από 20.02.2018 ‘έως 02.07.2018)	Ιάκωβος ΒΕΝΙΕΡΗΣ
Γεώργιος ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ		Νικόλαος ΒΕΡΒΕΣΟΣ
Γεώργιος ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ		Ιωάννης ΔΕΛΗΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Στέφανος-Σπυρίδων ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ		Νικόλαος ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ
Κων/νος ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ		Ευθυμία ΚΙΝΙΝΗ
Γεώργιος ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ		Χριστίνα ΛΙΒΑΔΑ
Δημήτριος ΤΖΟΥΓΑΝΑΤΟΣ		Εμμανουήλ ΜΑΣΤΡΟΜΑΝΩΛΗΣ
Δημήτριος ΤΣΙΚΡΙΚΑΣ		Κων/νος ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
		Φλώρα ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ – ΑΛΜΠΑΝΙΔΟΥ
		Δημήτριος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
		Χρήστος ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

ΛΕΚΤΟΡΕΣ
Δημήτριος ΛΑΔΑΣ
Κων/να ΜΠΕΤΖΙΟΥ –

ΚΑΜΤΣΙΟΥ

Λοιπό Προσωπικό :

- Ειρήνη Χαλκιαδάκη, Γραμματέας Τομέα

2.3. ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Οδός Ακαδημίας 45, ημιώροφος, τηλ. 210 368 8672

Διευθυντής: Καθηγητής Γεώργιος Γεραπετρίτης

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
Θεοδώρα ΑΝΤΩΝΙΟΥ	Κων/νος ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Σπυρίδων ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Γεώργιος ΔΕΛΛΗΣ
Γεώργιος ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ	Παύλος Μιχαήλ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ
Χρήστος ΓΚΟΡΤΣΟΣ	
Ιωάννης ΔΡΟΣΟΣ	
Παναγιώτης ΛΑΖΑΡΑΤΟΣ	
Αντώνιος ΠΑΝΤΕΛΗΣ	
Ζωή ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ - ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	
Πατρίνα ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ	
Γλυκερία ΣΙΟΥΤΗ	
Φίλιππος ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ	
Σταύρος ΤΣΑΚΥΡΑΚΗΣ	
Θεόδωρος ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ (Αναστολή Καθηκόντων)	

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΛΕΚΤΟΡΕΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
Αικατερίνη ΗΛΙΑΔΟΥ		Αναστασία ΚΑΤΣΑΝΟΥ
Γεώργιος ΚΑΜΙΝΗΣ(Ειδική άδεια)		
Βασίλειος ΚΟΝΔΥΛΗΣ		
Παρασκευή ΜΟΥΖΟΥΡΑΚΗ		
Νικόλαος ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ		
Ανδρέας ΤΣΟΥΡΟΥΦΛΗΣ		

Λοιπό Προσωπικό :

- Αθηνά Διάκου, Γραμματέας Τομέα

2.4. ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Οδός Ακαδημίας 45, ημιώροφος, τηλ. 210 368 8668

Διευθυντής: Αν. Καθηγητής Δημήτριος Κιούπης

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
Χρίστος ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Ηλίας ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	Ιωάννης Ανδρουλάκης
	Δημήτριος ΚΙΟΥΠΗΣ	Γεώργιος ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ
		Αλέξανδρος ΔΗΜΑΚΗΣ
		Νικόλαος ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ
		Αθανασία ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
		Μαρία ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗ
		Νικόλαος ΛΙΒΟΣ (Εκπαιδευτική άδεια από 01.10.2017 έως 30.09.2018)
		Αγλαία ΛΙΟΥΡΔΗ
		Αριστομένης ΤΖΑΝΕΤΗΣ
		Αντωνία – Ιόλη ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗ (Εκπαιδευτική άδεια από 01.10.2017 έως 30.09.2018)
		Γεώργιος ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΛΕΚΤΟΡΕΣ

Λοιπό Προσωπικό :

Κωνσταντίνα Τζιβάρα, Γραμματέας Τομέα

2.5. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

(ΙΣΤΟΡΙΑ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ)

Οδός Ακαδημίας 45, ημιώροφος, Τηλ. 210 368 8077, fax. 210 368 8640

Διευθύντρια : Καθηγήτρια Ελευθερία Παπαγιάννη

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
Κων/νος ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Φίλιππος ΒΑΣΙΛΟΓΙΑΝΝΗΣ	Βασίλειος ΒΟΥΤΣΑΚΗΣ
Ελευθερία ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ	Αθηνά ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ	Γεώργιος ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
	Ελένη ΡΕΘΥΜΙΩΤΑΚΗ	Ανδρέας ΧΕΛΜΗΣ

ΛΕΚΤΟΡΕΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
Γεώργιος ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ	Μαρίνα ΜΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
	Άννα ΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ

Λοιπό Προσωπικό :

Σουλτάνα ΙΩΑΝΝΟΥ (Γραμματεία Τομέα – βιβλιοθηκονόμος).

2.6. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Οδός Ακαδημίας 45, ημιώροφος, Τηλ. 210 368 8075, fax. 210 368 8640

Διευθυντής : Καθηγητής Χαράλαμπος ΠΑΜΠΟΥΚΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
Ελένη ΔΙΒΑΝΗ	Μαρία ΓΑΒΟΥΝΕΛΗ	Μεταξία ΚΟΥΣΚΟΥΝΑ
Ελένη ΜΟΥΣΤΑΪΡΑ	Χρυσαφώ ΤΣΟΥΚΑ	Ρεβέκκα - Εμμανουέλα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Φωτεινή ΠΑΖΑΡΤΖΗ (Εκπαιδευτική άδεια από 01.09.2017 έως 30.07.2018)		Εμμανουήλ Περάκης
Χαράλαμπος ΠΑΜΠΟΥΚΗΣ		
Αλέξανδρος Λινός ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΣ (αναστολή καθηκόντων)		

ΔΕΚΤΟΡΕΣ
Αναστάσιος ΓΟΥΡΓΟΥΡΙΝΗΣ
Γεώργιος ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Λοιπό Προσωπικό :

Ιφιγένεια ΣΤΡΑΤΟΠΟΥΛΟΥ (Γραμματέας Τομέα).

2.7 Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

Αλέξανδρος ΒΑΡΒΕΡΗΣ (ΕΔΙΠ, Τοποθέτηση στον Τομέα Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου).

Ελένη ΜΙΧΑ (ΕΔΙΠ, Τοποθέτηση στον Τομέα Διεθνών Σπουδών).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΩΡΟΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η Νομική Σχολή στεγάζεται κατά κύριο λόγο στο κτίριο της οδού Σίνα 3 (Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών, Μ.Θ.Ε.), στο κτήριο της οδού Ακαδημίας 45 και στο κτήριο της οδού Ακαδημίας 47, όπου βρίσκονται οι θυρίδες τα γραφεία της Γραμματείας, οι Γραμματείες των Τομέων και τα γραφεία των Καθηγητών της Σχολής. Η βιβλιοθήκη της Σχολής, στεγάζεται στο κτίριο παλαιού χημείου του Παν/μιου Αθηνών, στη συμβολή των οδών Σόλωνος 104 & Μαυρομιχάλη 17.

3.1. Γραμματεία

Οι θυρίδες της Νομικής Σχολής στεγάζονται στο ισόγειο του κτιρίου της οδού Ακαδημίας 45 και τα γραφεία της Γραμματείας στο ισόγειο του κτιρίου της οδού Ακαδημίας 47, όπου βρίσκονται επίσης προσωρινά τα γραφεία του Κοσμήτορα και της Κοσμητείας.

Ώρες εξυπηρέτησης φοιτητών :

ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11.00 -13.00. Οι θυρίδες για το πρόγραμμα **ERASMUS** λειτουργούν ομοίως κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή 09.00-10.00.

3.2. Γραφεία Καθηγητών και Λεκτόρων

Τα γραφεία των διδασκόντων, Καθηγητών και Λεκτόρων, της Νομικής Σχολής βρίσκονται στο κτίριο της οδού Ακαδημίας 45 & 47. Στην ιστοσελίδα της Σχολής μπορείτε να ενημερώνεστε για τις ώρες ακρόασης των διδασκόντων.

3.3 Αίθουσες διδασκαλίας – εξετάσεων

Η διδασκαλία και οι γραπτές εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται στο Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών (Μ.Θ.Ε.) και ειδικότερα στις ακόλουθες αίθουσες :

Νέο κτίριο, οδός Σίνα 3 : Αίθουσα Οικονομίδου, αίθουσες 1 και 2 (ά όροφος), αίθουσα 3 (πατάρια ορόφου), αίθουσες 4,5,6,7, (β'όροφος), αίθουσα 8 (γ'όροφος).

Παλιό κτίριο: Αμφιθέατρο Σαριπόλων, Α'Μαθηματικών, Β'Μαθηματικών Θεολογικής, Πανταζή

Και επιπλέον:

Στο κτίριο της οδού Ακαδημίας 45 : Αίθουσα Α', Β' και Γ.

3.4 Αίθουσα Πολυμέσων (Ακαδημίας 47, τηλ. επικοινωνίας. 210 368 8608)

Στο χώρο αυτό οι φοιτητές με τη χρήση της ακαδημαϊκής τους ταυτότητας επιτρέπεται να έχουν ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο. και σε επιλεγμένες ψηφιακές βιβλιοθήκες μέσω σειράς διαδέσιμων Η/Υ, και ιδιαίτερα στην ιστοσελίδα της

Σχολής στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.law.uoa.gr>, όπου και αναδημοσιεύεται ο παρών οδηγός σπουδών. Το περιεχόμενο της ιστοσελίδας της Σχολής διευρύνεται συνεχώς και οι φοιτητές μπορούν να πληροφορούνται από αυτή π.χ. τα αποτελέσματα των εξετάσεων, τις ώρες ακρόασης μελών Δ.Ε.Π.. Τέλος υπάρχει η δυνατότητα να προβαίνουν στις δηλώσεις των μαθημάτων καθώς και να υποβάλουν ηλεκτρονικά αίτηση για την χορήγηση του «πάσο».

3.5 Εργαστήρια

Στη Νομική σχολή λειτουργούν τα ακόλουθα Εργαστήρια:

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ 2017-2018				
ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΗ	ΑΠΟ - ΕΩΣ	ΦΕΚ ΙΔΡΥΣΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ Α΄ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ			
ΤΟΜΕΑΣ Β΄ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ Δαμάρεως 68	Δ/ντής : Αν. Καθηγητής Δημήτριος Τσικρικός ΜΕΛΗ: Καθηγητής Γεώργιος Ορφανίδης, Καθηγητής Κων/νος Παπαδημητρίου, Αν. Καθηγητής Στέφανος Παναζόπουλος	Γ.Σ. 15-10-2015 (τριετή θητεία)	74/26-3-2014 Α΄
ΤΟΜΕΑΣ Β΄ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	2. Πανεπιστημιακό Κέντρο Ερευνών του Δικαίου των Επιχειρήσεων (Athens Law School – Business Law Research – ‘ ABLRC’	Δ/ντής : Καθηγητής Γεώργιος Σωτηρόπουλος Αναπλ. Διευθύντρια: Καθηγήτρια Γαρυφαλιά Αθανασίου	Γ.Σ. 13-04-2016 (τριετή θητεία)	441/24-02-2016 Β΄
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	1. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Δ/ντής : Αν. Καθηγήτρια Πατρίνα Παπαρηγοπούλου Αναπλ. Δ/ντής: Επ. Καθηγητής Βασίλειος Κονδύλης	Γ.Σ. 20-07-2015 (τριετή θητεία)	56/21-3-2002 Α΄
	2. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	Δ/ντής : Καθηγήτρια Θεοδώρα Αντωνίου ΜΕΛΗ: Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος και Αν. Καθηγητές Γεώργιος Γεραπετρίτης & Γεώργιος Δελλής	Γ.Σ. 13-07-2016 (τριετή θητεία)	74/26-3-2014 Α΄
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΓΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	Δ/ντής: Επ. Καθηγήτρια Αντωνία – Ιόλη Τζαννετάκη Αναπλ. Δ/ντής: Επ. Καθηγήτρια Μαρία Κρανιδιώτη		210/1991 Α΄ Π.Δ. 535
ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (Laboratory of Law and Informatics L.L.I)	Δ/ντής: Αν. Καθηγητής Γεώργιος Γιαννόπουλος	Γ.Σ. 15-10-2015 (τριετή θητεία)	2301/ 26-10-2015 Β΄
ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΔΙΚΑΙΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ			

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	"ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ"	Δ/ντής: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή	Γ.Σ. 15-10-2015	1514/20-7-2015 Β'
------------------------------	--	-------------------------------------	-----------------	-------------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

4.1 Θεσμικό πλαίσιο

Νόμος **4009/2011**

(Όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα με τους Ν. 4076/2012, 4115/2013, 4386/2016, 4405/2016
4415/2016 και 4485/2017)

**Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας
των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων**
(ΦΕΚ Α' 195/6.9.2011)

Άρθρο 31

Διδακτικό έργο

Το διδακτικό έργο κατανέμεται σε εξαμηνιαία μαθήματα. Ως διδακτικό έργο θεωρείται: **α)** η αυτοτελής διδασκαλία ενός μαθήματος, **β)** η αυτοτελής διδασκαλία μαθημάτων εμβάθυνσης σε μικρές ομάδες φοιτητών, **γ)** οι εργαστηριακές και κλινικές ασκήσεις και η εν γένει πρακτική εξάσκηση των φοιτητών, **δ)** η επίβλεψη εργασιών ή διπλωματικών εργασιών και **ε)** η οργάνωση σεμιναρίων ή άλλων ανάλογων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην εμπέδωση των γνώσεων των φοιτητών.

Άρθρο 32

Πρόγραμμα σπουδών

1. **α)** Το πρόγραμμα σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογή υποχρεωτικών και των προαιρετικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων. Περιέχει, επίσης, τα προσόντα και τις ειδικότητες του εκπαιδευτικού προσωπικού που απαιτούνται για την εφαρμογή του και την επίτευξη των μαθησιακών στόχων του.

β) Σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων της Ανώτατης Εκπαίδευσης, κάθε πρόγραμμα σπουδών περιέχει επίσης τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από το σύνολο του προγράμματος σπουδών, καθώς και από κάθε επί μέρους μάθημα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα ή πρακτική άσκηση που περιλαμβάνεται σε αυτό, τις πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Φ.5/89656/Β3/13.8.2007 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β' 1466), καθώς και το επίπεδο των προσόντων σε

αντιστοίχησή του με εκείνα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Δια Βίου Μάθησης και του Πλαισίου Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Αρμόδια όργανα για την απόδοση πιστωτικών μονάδων σε κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών είναι η κοσμητεία της οικείας σχολής, ύστερα από εισήγηση της συνέλευσης του οικείου τμήματος σε περίπτωση προγράμματος προπτυχιακών σπουδών, και η κοσμητεία της σχολής μεταπτυχιακών σπουδών, ύστερα από εισήγηση της οικείας ομάδας διδασκόντων σε περίπτωση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών.

2. Το κατά την παράγραφο 1 περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών καταρτίζεται από ειδική επιτροπή, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον πέντε καθηγητές της σχολής του οικείου γνωστικού πεδίου και συγκροτείται από τον κοσμήτορα και, εφόσον δεν πρόκειται για νέο πρόγραμμα σπουδών, τον *Προέδρου* του τμήματος ή, σε περίπτωση συνεργασίας σχολών του ίδιου Α.Ε.Ι., από τους οικείους κοσμήτορες. Το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών εγκρίνεται από τον πρύτανη, ύστερα από εισήγηση της ή των κοσμητειών και σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου. Με τον Εσωτερικό Κανονισμό ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τη συγκρότηση της επιτροπής, καθώς και οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της κατ' έτος αναθεώρησης επί μέρους πτυχών του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών.

3. Στα προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου ενός ιδρύματος μπορούν να περιλαμβάνονται, με την αναγνώριση των αντίστοιχων πιστωτικών μονάδων, και μαθήματα που παρέχονται από σχολές άλλων ιδρυμάτων της ημεδαπής, όπως ορίζεται στους Οργανισμούς των ιδρυμάτων αυτών, ή της αλλοδαπής. Μεταξύ των δύο ιδρυμάτων καταρτίζεται ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας.

4. Τα προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου δύνανται να περιλαμβάνουν μαθήματα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

5. Μετά την πιστοποίηση ενός προγράμματος σπουδών σύμφωνα με τα άρθρα 70 έως και 72, ο κοσμήτορας αναθέτει την υλοποίησή του στο τμήμα.

Άρθρο 33

Χρονική διάρθρωση σπουδών - Εξετάσεις

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα.

2. Ο φοιτητής εγγράφεται στη σχολή στην αρχή κάθε εξαμήνου σε ημερομηνίες που ορίζονται από την κοσμητεία και δηλώνει τα μαθήματα που επιλέγει.

3. Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον 20 ώρες την εβδομάδα δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης, ύστερα από αίτησή τους που εγκρίνεται από την κοσμητεία της σχολής. Ο Οργανισμός ορίζει τις ειδικότερες προϋποθέσεις και τη διαδικασία για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και τις ειδικότερες προϋποθέσεις και τη διαδικασία διευκόλυνσης της φοίτησης των φοιτητών με αναπηρία.

4. Οι φοιτητές μπορούν, ύστερα από αίτησή τους προς την κοσμητεία της σχολής τους, να διακόψουν τη φοίτησή τους. Με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζεται η διαδικασία διαπίστωσης της διακοπής της φοίτησης, τα δικαιολογητικά που

συνοδεύουν την αίτηση και ο μέγιστος χρόνος της διακοπής, καθώς και η δυνατότητα της κατ' εξαίρεση υπέρβασης του χρόνου αυτού. Η φοιτητική ιδιότητα διακόπτεται προσωρινά κατά το χρόνο διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας.

5. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας. Ο αριθμός των εβδομάδων για τη διενέργεια των εξετάσεων ορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος.

6. Παράταση της διάρκειας ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο εβδομάδες και γίνεται με απόφαση του πρύτανη, ύστερα από πρόταση της κοσμητείας της σχολής.

7. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι μικρότερος από τις δεκατρείς, το μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχθηκε και δεν εξετάζεται, τυχόν δε εξέτασή του είναι άκυρη και ο βαθμός δεν υπολογίζεται για την απονομή του τίτλου σπουδών.

8. Οι εξετάσεις διενεργούνται αποκλειστικά μετά το πέρας του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά, αντίστοιχα. Ο φοιτητής δικαιούται να εξεταστεί στα μαθήματα και των δύο εξαμήνων πριν από την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την προφορική εξέταση φοιτητών με αποδεδειγμένη πριν από την εισαγωγή τους στο ίδρυμα δυσλεξία, σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος.

9. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από τον διδάσκοντα, ο οποίος μπορεί να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε εργασίες ή εργαστηριακές ασκήσεις.

10. Αν ο φοιτητής αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε ένα μάθημα, με απόφαση του κοσμήτορα εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή καθηγητών της σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο και ορίζονται από τον κοσμήτορα. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής συνεχίζει ή όχι τη φοίτησή του σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον Οργανισμό του ιδρύματος, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο μέγιστος αριθμός επαναλήψεων της εξέτασης σε ένα μάθημα.

11. α) Μετά το πέρας της περιόδου κανονικής φοίτησης, που ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών της σχολής, προσαυξημένο κατά τέσσερα εξάμηνα, οι φοιτητές μπορούν να εγγραφούν στα εξάμηνα, μόνον εφόσον πληρούν τους όρους συνέχισης της φοίτησης που καθορίζονται στον Οργανισμό κάθε ιδρύματος.

β) Για τους φοιτητές μερικής φοίτησης, η περίπτωση α' έχει εφαρμογή μετά το πέρας περιόδου που ισούται με το διπλάσιο χρόνο του ελάχιστου αριθμού των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών της σχολής.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που δημοσιεύεται στην

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται το ύψος της οικονομικής συμμετοχής για τη φοίτηση στα κανονικά εξάμηνα σπουδών των αλλοδαπών φοιτητών που προέρχονται από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν έχουν εισαχθεί με το εκάστοτε ισχύον σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων για τους Έλληνες.

12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και του απονέμεται τίτλος σπουδών όταν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα που προβλέπονται από το πρόγραμμα σπουδών και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό πιστωτικών μονάδων.

13. Για την απονομή του τίτλου σπουδών πρώτου κύκλου απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση μαθημάτων μίας τουλάχιστον ξένης γλώσσας ή η αποδεδειγμένη γνώση της. Οι ξένες γλώσσες που απαιτούνται, ο αριθμός των μαθημάτων, το επίπεδο εκμάθησής τους και ο τρόπος απόδειξης της γνώσης της ξένης γλώσσας ή των γλωσσών ορίζονται στον Οργανισμό του ιδρύματος.

14. Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του τίτλου σπουδών καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 34

Κανονιστικές πράξεις για τις σπουδές πρώτου κύκλου

1. Ιδιαίτερο κεφάλαιο του Εσωτερικού Κανονισμού του ιδρύματος αποτελεί ο κανονισμός προπτυχιακών σπουδών, ο οποίος καταρτίζεται ύστερα από εισήγηση των κοσμητειών.
2. Ο κανονισμός προπτυχιακών σπουδών περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις προϋποθέσεις για την απονομή τίτλου σπουδών, την πρόβλεψη υποχρεωτικής παρακολούθησης συγκεκριμένων μαθημάτων, τον ανώτατο αριθμό πιστωτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα μαθήματα στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε φοιτητής ανά εξάμηνο, τον χαρακτηρισμό των μαθημάτων και τα τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα, τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων από άλλες σχολές ή ιδρύματα, τις κατευθύνσεις, την έκταση και το περιεχόμενο των προπτυχιακών μαθημάτων, τη σειρά των μαθημάτων στα οποία μπορούν να εγγραφούν οι φοιτητές, τις διαδικασίες αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους φοιτητές, τους τρόπους διασφάλισης του αδιάβλητου των εξετάσεων, την προδεσμία μέσα στην οποία χορηγείται ο τίτλος σπουδών και τα αρμόδια προς τούτο όργανα, το τελετουργικό αποφοίτησης, τον τύπο των τίτλων σπουδών, τη διαδικασία για τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, τους όρους υπό τους οποίους ο φοιτητής θεωρείται ότι δεν δικαιούται τις πάσης φύσεως φοιτητικές παροχές, καθώς και τη διαδικασία με την οποία βεβαιώνεται η απώλεια του δικαιώματος αυτού, καθώς και ζητήματα τεχνολογικής και οικονομικής υποστήριξης των προγραμμάτων σπουδών και ειδικής γραμματειακής κάλυψης των αναγκών τους.

4.2. Η Οργάνωση των Σπουδών ειδικότερα

Μέχρι την κατάρτιση του Εσωτερικού κανονισμού του ιδρύματος, τμήμα του οποίου αποτελεί και ο κανονισμός των προπτυχιακών σπουδών (βλ. άρθρο 34 ν. 4009/2011), οι σπουδές στη Νομική Σχολή οργανώνονται ως εξής:

I. Εξάμηνα-πρόγραμμα μαθημάτων

Η εκπαίδευση των φοιτητών της Νομικής Σχολής γίνεται με τις παραδόσεις των μαθημάτων, τις φροντιστηριακές ασκήσεις και τα σεμινάρια.

Κάθε ακαδημαϊκό έτος χωρίζεται σε διδακτικές περιόδους που ονομάζονται εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλεγόμενα και κατανέμονται σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κατά την διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 1ο, 3ο, 5ο, και 7ο εξάμηνο του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών. Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 2ο, 4ο, 6ο και 8ο εξάμηνο του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών.

Οι φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα τα οποία θα διδαχθούν με βάση προσωπικές επιλογές για την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος που θα τους οδηγήσει στη λήψη του πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να είναι διάφορα των μαθημάτων του ενδεικτικού προγράμματος. Ανώτατος αριθμός μαθημάτων που μπορεί να επιλεγεί ο φοιτητής σε κάθε εξάμηνο είναι το ανώτατο όριο του «ν» που παρουσιάζεται στο εκάστοτε πρόγραμμα σπουδών της Σχολής συν 3 (τρία). Επί του παρόντος στη Νομική ο ανώτατος αριθμός δηλούμενων ανά εξάμηνο μαθημάτων ανέρχεται σε οκτώ (8).

II. Υποχρεωτικά και Επιλεγόμενα Μαθήματα

A) Υποχρεωτικά μαθήματα

Ως υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται τα μαθήματα, των οποίων η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση θεωρείται απαραίτητη για τη λήψη πτυχίου από όλους τους φοιτητές της Νομικής.

Η παρακολούθηση των παραδόσεων της θεωρίας των μαθημάτων αποτελεί ακαδημαϊκή μόνο υποχρέωση του φοιτητή, δηλαδή δεν είναι υποχρεωτική και δεν τηρείται αναγκαιώς σύστημα καταχωρίσεων απουσιών. Παρ' όλα αυτά, η συστηματική παρακολούθηση των παραδόσεων είναι απόλυτα ενδεδειγμένη για τη σωστή θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή. Μόνο η άμεση επαφή με τον διδάσκοντα μπορεί να οδηγήσει στην ακριβή γνώση του αντικειμένου κάθε μαθήματος.

Οι εξετάσεις γίνονται από τον διδάσκοντα (ή τους διδάσκοντες) στο τέλος του εξαμήνου σε καθορισμένη ύλη. Οι εξετάσεις μπορεί, κατά την κρίση του διδάσκοντος, να είναι γραπτές ή προφορικές ή να συνδυάζονται με άλλους τρόπους αξιολόγησης.

Η βαθμολογία των μαθημάτων εκφράζεται με την κλίμακα μηδέν-δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το βαθμό πέντε (5) και χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής έχει την δυνατότητα μιας συμπληρωματικής εξέτασης. Εάν ο φοιτητής αποτύχει και στη συμπληρωματική εξέταση τότε θα πρέπει να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο.

Το πρόγραμμα σπουδών της Νομικής περιλαμβάνει τριάντα ένα (31) υποχρεωτικά μαθήματα.

B) Επιλεγόμενα μαθήματα

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών της Νομικής ο φοιτητής πρέπει να εξετασθεί επιτυχώς σε δέκα (10) τουλάχιστον μαθήματα επιλογής, από τα οποία έξι (6) τουλάχιστον μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής. Ο φοιτητής είναι κατ' αρχήν ελεύθερος να επιλέξει μαθήματα αυτού του τύπου ανάλογα με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα. Είναι, επίσης, ελεύθερος να επιλέξει και να εξετασθεί σε περισσότερα από δέκα μαθήματα επιλογής.

Τα μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής διακρίνονται σε πέντε ομάδες, που αντιστοιχούν στους κλάδους, στους οποίους διαιρείται οργανωτικά από άποψη ειδικότερου γνωστικού αντικείμενου η Νομική Σχολή. Ο φοιτητής υποχρεούται να εξετασθεί επιτυχώς σε δύο (2) μαθήματα από την ομάδα του Ιδιωτικού Δικαίου και ένα (1) μάθημα από κάθε μία από τις υπόλοιπες ομάδες.

Τα υπόλοιπα τέσσερα (4) μαθήματα μπορεί να είναι είτε υποχρεωτικής είτε ελεύθερης επιλογής, είτε σεμινάρια.

Αναφορικά με τις εξετάσεις, τη βαθμολογία και τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων κάθε μαθήματος επιλογής ισχύει ό,τι και στα υποχρεωτικά μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής μπορεί να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο ή να εγγραφεί σε άλλο επιλεγόμενο μάθημα.

III. Αναβαθμολόγηση υποχρεωτικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων.

Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα από το Ε' εξάμηνο σπουδών και μετά, να ζητήσουν αναβαθμολόγηση το πολύ σε έξι υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα μαθήματα. Μπορούν να ζητήσουν αναβαθμολόγηση μια φορά για κάθε μάθημα. Εάν ο φοιτητής προσέλθει να εξετασθεί στο δηλωθέν προς αναβαθμολόγηση μάθημα, ισχύει εφεξής ο βαθμός που λαμβάνει, ανεξαρτήτως εάν είναι υψηλότερος από τον προηγούμενο βαθμό.

IV. Αναγνώρισεις μαθημάτων

Η αναγνώριση των μαθημάτων πραγματοποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής μετά από σχετική εισήγηση του αρμόδιου Τομέα στον οποίο ο ενδιαφερόμενος φοιτητής θα υποβάλει σχετική αίτηση. Η αναγνώριση των μαθημάτων της Πολιτικής Επιστήμης και της Πολιτικής Οικονομίας η οποία θα

πραγματοποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής μετά από σχετική εισήγηση των αρμόδιων διδασκόντων, στους οποίους ο ενδιαφερόμενος φοιτητής θα υποβάλει σχετική αίτηση.

1. Οι φοιτητές δύνανται να:

A) Αναγνωρίσουν μαθήματα (υποχρεωτικά και επιλεγόμενα) του προγράμματος σπουδών της Σχολής, με βαθμό και Δ.Μ./ECTS, που έχουν επιτυχώς εξεταστεί σε ομοειδή Σχολή της ημεδαπής (Νομική Σχολή ΑΠΘ και ΔΠΘ) εφόσον η ύλη τους συμπίπτει με την ύλη των μαθημάτων της Σχολής.

B) Αναγνωρίσουν μόνο μαθήματα επιλογής (Δ.Μ./ECTS) του προγράμματος σπουδών της Σχολής, χωρίς βαθμό, που έχουν επιτυχώς εξεταστεί σε άλλη (μη ομοειδή) Σχολή ή Τμήμα της ημεδαπής εφόσον η ύλη τους συμπίπτει με την ύλη των μαθημάτων της Σχολής.

2. Οι φοιτητές οι οποίοι εισάγονται στη Νομική Σχολή μετά από κατατακτήριες εξετάσεις δύνανται να:

Αναγνωρίσουν μαθήματα (υποχρεωτικά και επιλεγόμενα) του προγράμματος σπουδών της Σχολής, χωρίς βαθμό (μόνο με Δ.Μ./ECTS), που έχουν επιτυχώς εξεταστεί σε άλλη (μη ομοειδή) Σχολή ή Τμήμα της ημεδαπής (εφόσον η ύλη τους συμπίπτει με την ύλη των μαθημάτων της Σχολής).

Αναγνωρίζονται αυτοδίκαια οι βαθμοί και οι Δ.Μ./ECTS των μαθημάτων, στα οποία εξετάστηκαν με επιτυχία στις κατατακτήριες εξετάσεις. Οι Δ.Μ./ECTS θα είναι εκείνες που έχει το μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών.

Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου Νομικής λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί των μαθημάτων στα οποία οι φοιτητές εξετάστηκαν επιτυχώς σε Νομική Σχολή. Για το λόγο αυτό στις περιπτώσεις 1B και 2 η αναγνώριση των μαθημάτων γίνεται χωρίς βαθμό.

3. Οι φοιτητές οι οποίοι μετακινήθηκαν για σπουδές σε Συνεργαζόμενα Ιδρύματα του εξωτερικού στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, δύνανται να αναγνωρίσουν (Συν. 03/02/2016) όλα τα μαθήματα από το Πανεπιστήμιο Υποδοχής, τα οποία έχουν δηλώσει και εξεταστεί με επιτυχία και τα οποία αντιστοιχούν σε μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών της Σχολής μας. Τα μαθήματα αυτά αναγνωρίζονται από τον διδάσκοντα Καθηγητή του μαθήματος ως αντίστοιχα με

-τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών (ΥΠΟ)

-τα υποχρεωτικής Επιλογής μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών (ΥΕ) και

-τα ελεύθερης Επιλογής μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών (ΕΕ)

Ο κωδικός, ο τίτλος, οι διδακτικές μονάδες (δ.μ.) και οι πιστωτικές μονάδες (ECTS) θα ταυτίζονται με αυτά του τρέχοντος Προγράμματος Σπουδών της Σχολής.

Η αντιστοιχία των μαθημάτων του Πανεπιστημίου Υποδοχής με τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών της Σχολής στη Συμφωνία Μάθησης (Learning Agreement) θα γίνεται με αποκλειστική ευθύνη του φοιτητή και υπογραφή του ακαδημαϊκού υπευθύνου.

Οι φοιτητές δύνανται να αναγνωρίζουν έως και 4 μαθήματα ελεύθερης επιλογής (Ε.Ε.) εκτός Προγράμματος Σπουδών. Οι τίτλοι των ως άνω μαθημάτων θα αποδίδονται με τον γενικό τίτλο “ERASMUS 1,2,3,4” και οι διδακτικές μονάδες (δ.μ)/πιστωτικές μονάδες (ECTS) θα είναι 3 διδακτικές μονάδες/4πιστωτικές μονάδες αντίστοιχα, όσες δηλαδή έχουν και τα ελεύθερης επιλογής μαθήματα του τρέχοντος προγράμματος σπουδών της Σχολής.

Δεν θα αναγνωρίζονται μαθήματα που έχουν περιεχόμενο προδήλως άλλο από νομικό (π.χ. πολιτιστικό, πολιτισμικό κλπ).

Δεν θα αναγνωρίζονται μαθήματα εκμάθησης γλώσσας ή νομικής ορολογίας.

Δεν θα επιτρέπεται η αναβαθμολόγηση των αναγνωρισμένων μαθημάτων στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+.

Δίνεται η δυνατότητα στον φοιτητή ο οποίος δεν επιθυμεί να αναγνωρίσει όλα τα μαθήματα στα οποία επιτυχώς εξετάστηκε στο ξένο Πανεπιστήμιο Υποδοχής, να επιλέξει ποιο από αυτά επιθυμεί να αναγνωρισθεί καταδέτοντας σχετική υπεύθυνη δήλωση στη Γραμματεία της Σχολής.

Οι ως άνω αποφάσεις ισχύουν από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016.

Στην περίπτωση που φοιτητής διδάχθηκε μάθημα του προγράμματος σπουδών της Σχολής στο εξωτερικό, όμως σημαντικό τμήμα της ύλης του μαθήματος, δεν περιελήφθη στην ύλη που διδάχθηκε και εξετάστηκε στο Πανεπιστήμιο Υποδοχής, μπορεί να επιλέξει:

i. είτε να αναγνωρισθεί από τον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο ως μάθημα ERASMUS ελεύθερης επιλογής (Ε.Ε.) εκτός Προγράμματος Σπουδών

ii. είτε να εξετάζεται συμπληρωματικά στο υπόλοιπο της ύλης και να συμψηφίζεται ο βαθμός με εκείνον της αλλοδαπής και το μάθημα να αναγνωρίζεται ως μάθημα του προγράμματος μας (ΥΠΟ, ΥΕ, ΕΕ.) πάντα κατά τη κρίση του διδάσκοντος Καθηγητή.

Η διαδικασία αναγνώρισης είναι η εξής:

Για κάθε μάθημα που συμπεριλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών της Νομικής, η αναγνώριση θα γίνεται από τον Καθηγητή που διδάσκει το μάθημα, αφού του προσκομίσει ο φοιτητής την σχετική ύλη που διδάχθηκε στο Πανεπιστήμιο Υποδοχής. Ο καθηγητής θα δέτει στο πιστοποιητικό σπουδών τον τίτλο του μαθήματος, τις πιστωτικές μονάδες, τον βαθμό καθώς και τη μονογραφή του δίπλα στον βαθμό.

Για την αναγνώριση των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής ERASMUS, αρμόδιοι είναι οι Ακαδημαϊκοί Υπεύθυνοι οι οποίοι πρέπει να ακολουθήσουν την ίδια διαδικασία.

Σημειώνεται ότι για τα διατομεακά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών της Σχολής, απαιτείται η υπογραφή του διδάσκοντος Καθηγητή κάθε Τομέα που ανήκει το μάθημα και ο φοιτητής θα δηλώνει στο πιστοποιητικό αναγνώρισης σπουδών τον Τομέα στον οποίο το αναγνωρισμένο μάθημα θα καταχωριστεί.

Το συμπληρωμένο πιστοποιητικό αναγνώρισης υπογράφεται από τον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο και από τη Γραμματέα της Σχολής, κυρία Ελένη Ε. Κουρέλη. Τέλος αφού καταχωριστούν οι βαθμοί από τη Γραμματεία, το πιστοποιητικό αναγνώρισης σπουδών θα διαβιβάζεται από τον φοιτητή στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

4.3. Πρόγραμμα σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών της Σχολής Νομικής περιλαμβάνει συνολικά ενενήντα δύο (92) μαθήματα, από τα οποία τριάντα ένα (31) μαθήματα είναι υποχρεωτικά και εξήντα ένα (61) επιλεγόμενα. Τα επιλεγόμενα μαθήματα διακρίνονται περαιτέρω σε μαθήματα υποχρεωτικής και ελεύθερης επιλογής. Από τα συνολικά εξήντα ένα (61) επιλεγόμενα μαθήματα, τριάντα ένα (31) μαθήματα είναι υποχρεωτικής και τριάντα (30) ελεύθερης επιλογής. Τα μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής κατανέμονται ανάλογα με τη συγγένεια του γνωστικού τους αντικειμένου σε πέντε ενότητες:

Α) Γενικής Θεωρίας, Ιστορίας και Εκκλησιαστικού Δικαίου, β) Ιδιωτικού Δικαίου, γ) Δημοσίου Δικαίου, δ) Ποινικών Επιστημών και ε) Διεθνών Σπουδών.

4.4 Αναστολές φοίτησης

Σύμφωνα με το άρθρο 80 §9δ του Ν. 4009/2011, το άρθρο 33§4 του Ν. 4009/2011 και τις από 22/09/2015 και 15/09/2016 αποφάσεις της Κοσμητείας της Σχολής οι ενεργοί φοιτητές (έως και 12^ο εξάμηνο σπουδών) έχουν δικαίωμα να διακόψουν τη φοίτησή τους (αναστολή σπουδών) με έγγραφη αίτησή τους προς την Κοσμητεία της Σχολής, η οποία θα πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται με τα απαραίτητα παραστατικά που θα δικαιολογούν τη διακοπή της φοίτησης, πριν την έναρξη διδασκαλίας κάθε εξαμήνου (χειμερινού ή εαρινού).

Εάν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ο φοιτητής δύναται να διατηρήσει το βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης για όλο το χρόνο διακοπής της φοίτησής του.

Η χρονική διάρκεια αναστολής φοίτησης για ένα ακαδημαϊκό έτος θα καθορίζεται από την ημερομηνία έναρξης της διδασκαλίας του χειμερινού εξαμήνου και θα ολοκληρώνεται με τη λήξη της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου του ακαδημαϊκού έτους.

4.5 Λήψη πτυχίου

Για τη λήψη του πτυχίου της Νομικής απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε τουλάχιστον σαράντα ένα (41) μαθήματα, δηλαδή τριάντα ένα (31) υποχρεωτικά, έξι (6) υποχρεωτικής επιλογής και τέσσερα (4) τουλάχιστον οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα.

Από τις πέντε ενότητες, στις οποίες κατανέμονται τα μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, ο φοιτητής οφείλει να επιλέξει ένα (1) τουλάχιστον μάθημα από κάθε μία, εκτός από την Ενότητα Ιδιωτικού Δικαίου, από την οποία ο φοιτητής οφείλει να επιλέξει δύο (2) τουλάχιστον μαθήματα. Τα τέσσερα (4) επιλεγόμενα μαθήματα που απομένουν, ο φοιτητής μπορεί να τα επιλέξει από τα τριάντα ένα (31) μαθήματα ελεύθερης επιλογής και από τα υπόλοιπα είκοσι πέντε (25) μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, τα οποία τελικά δεν επελέγησαν.

Με την από 14.10.2010 απόφαση του Δ.Σ. από το ακαδ. έτος 2011-2012 όσοι φοιτητές πληρούν τις προϋποθέσεις για την λήψη πτυχίου και δεν έχουν καταθέσει αίτηση ορκωμοσίας, θα ανακηρύσσονται πτυχιούχοι αυτόματα από τη Γραμματεία της Σχολής και στον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου τους θα λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί όλων των επιλεγόμενων μαθημάτων.

Επίσης όσοι φοιτητές επιθυμούν να εξετασθούν σε περισσότερα επιλεγόμενα μαθήματα από τα ελάχιστα που απαιτούνται για την λήψη του πτυχίου (10), θα πρέπει να το κάνουν μέχρι να συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για τη λήψη του πτυχίου.

4.6 Λήψη πτυχίου για φοιτητές που κατατάσσονται σε εξάμηνο σπουδών από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο Β' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα των Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' και Η' εξαμήνων σπουδών,
- β) σε έξι (6) μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (δύο από την ενότητα Ιδιωτικού Δικαίου και ένα από τις υπόλοιπες ενότητες) και
- γ) σε δύο (2) μαθήματα ελεύθερης επιλογής.

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο Γ' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα των Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' και Η' εξαμήνων σπουδών
- β) σε πέντε (5) μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (ένα από κάθε ενότητα)
- γ) σε δύο (2) οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο Δ' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα των Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' και Η' εξαμήνων σπουδών
- β) σε τέσσερα (4) μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (από διαφορετική ενότητα) και
- γ) σε δύο (2) οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα.

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο Ε' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα των Ε', ΣΤ', Ζ', και Η' εξαμήνων σπουδών
- β) σε τρία (3) μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (από διαφορετική ενότητα) και
- γ) σε δύο (2) οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο ΣΤ' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα των ΣΤ', Ζ' και Η' εξαμήνων σπουδών
- β) σε δύο (2) μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (από διαφορετική ενότητα) και
- γ) σε δύο (2) οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο Ζ' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα των, Ζ' και Η' εξαμήνων σπουδών
- β) σε ένα (1) υποχρεωτικής επιλογής μάθημα και
- γ) σε δύο (2) οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα

Οι φοιτητές που κατατάσσονται στο Η' εξάμηνο σπουδών, οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς:

- α) στα υποχρεωτικά μαθήματα του Η' εξαμήνου σπουδών και
- β) σε δύο (2) οποιαδήποτε επιλεγόμενα μαθήματα.

4.7. Υπολογισμός βαθμού πτυχίου

Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

- 1) Λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής βαρύτητας του κάθε μαθήματος ανάλογα με τις διδακτικές μονάδες :

Διδακτικές Μονάδες	Συντελεστές Βαρύτητας
1-2	1
3-4	1,5
5 και πάνω	2

- 2) Στη συνέχεια, πολλαπλασιάζεται ο βαθμός του κάθε μαθήματος με το συντελεστή βαρύτητας:

π.χ. Κληρονομικό Δίκαιο (Δ.Μ 4 , Σ.Β.1,5. ΒΑΘΜΟΣ 10)

$$10 \times 1,5 = 15 \text{ (γινόμενο)}$$

π.χ. Εμπράγματο Δίκαιο (Δ.Μ. 5, Σ.Β. 2 ΒΑΘΜΟΣ 6)

$$6 \times 2 = 12 \text{ (γινόμενο)}$$

- 3) Τέλος,

- α) αθροίζονται όλα τα γινόμενα
- β) αθροίζονται οι συντελεστές βαρύτητας όλων των μαθημάτων που έχουν βαθμό
- γ) διαιρείται το άθροισμα των γινομένων (Διαιρετέος) με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας (Διαιρέτης)

Το πηλίκο της διαίρεσης είναι ο βαθμός του πτυχίου.

Εάν ένας φοιτητής έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα μαθήματα από όσα απαιτούνται για την λήψη του πτυχίου, μπορεί αυτός να ζητήσει με την υποβολή της αίτησης ορκωμοσίας του να μην συνυπολογισθούν, για την εξαγωγή του βαθμού πτυχίου, οι βαθμοί ενός αριθμού επιλεγόμενων μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός και το είδος των μαθημάτων που απομένουν είναι τουλάχιστον ίσος με τον απαιτούμενο για τη λήψη του πτυχίου.

Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των κατατασσόμενων λαμβάνονται υπόψη μόνο οι βαθμοί των μαθημάτων, στα οποία εξετάζονται επιτυχώς στη Νομική Σχολή (απόφαση Γ.Σ. / 30.09.1987).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών προτείνεται μια ορθολογική σειρά παρακολούθησης των μαθημάτων κατά εξάμηνο. Η ακριβής τήρηση της σειράς των μαθημάτων δεν είναι υποχρεωτική, αλλά σημαντικές αποκλίσεις από αυτή ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην ομαλή συνέχεια των μαθημάτων, με συνέπεια οι φοιτητές να αντιμετωπίσουν δυσκολίες. Πρέπει να τονιστεί πάντως ότι το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων και φροντιστηριακών ασκήσεων και σεμιναρίων, καθώς και το πρόγραμμα εξετάσεων, καταρτίζεται με βάση το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών και ανακοινώνεται στους φοιτητές κατά την έναρξη του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου.

Στους φοιτητές συνιστάται να εγγράφονται στα μαθήματα κατά το δυνατόν σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, κυρίως όσον αφορά στα υποχρεωτικά μαθήματα. Φοιτητές που έχουν καθυστερήσει στις σπουδές τους, σε σχέση με το ενδεικτικό πρόγραμμα, προτείνεται να επιλέγουν μαθήματα που εμφανίζονται σε προηγούμενα εξάμηνα στο ενδεικτικό πρόγραμμα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή σε εξέταση μαθήματος είναι η προηγούμενη δήλωσή του. Οι δηλώσεις μαθημάτων γίνονται μόνο ηλεκτρονικά, δύο φορές το χρόνο μία για κάθε εξάμηνο σπουδών.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών που ισχύει το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 στη Νομική Σχολή.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ
ΕΤΟΥΣ 2017-2018

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔ/ ΦΡ ΩΡΕΣ	ΔΙΔ. ΜΟΝ	ECTS	ΤΟΜΕΑΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
2000	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3/1	3	4	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2001	ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	5/2	6	8	ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2002	ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	5/2	6	8	Α΄ ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2003	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3/1	3	4	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2057	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ	3	3	4	ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΝΟΜΙΚΗΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2058	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	3	3	4	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΝΟΜΙΚΗΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2059	ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	3	3	4	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>	<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΔΙΔ/Φ Ρ.ΩΡΕΣ</u>	<u>ΔΙΔ. ΜΟΝ</u>	<u>ECTS</u>	<u>ΤΟΜΕΑΣ</u>	<u>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ</u>
2004	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/1	4	6	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2005	ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	5/2	6	8	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2006	ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ	5/2	6	7	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2007	ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	5/2	6	8	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2060	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΑ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2061	ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Γ ΄ΕΞΑΜΗΝΟ

<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>	<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΔΙΔ/ΦΡ ΩΡΕΣ</u>	<u>ΔΙΔ. ΜΟΝ</u>	<u>ECTS</u>	<u>ΤΟΜΕΑΣ</u>	<u>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ</u>
2008	ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/2	5	6	ΤΟΜΕΑΣ Α' ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2009	ΓΕΝΙΚΟ ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	5/2	6	8	ΤΟΜΕΑΣ Α' ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2010	ΕΙΔΙΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	5/2	6	8	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2011	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι (ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ -ΔΙΚΑΙΟ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ)	4/2	5	7	ΤΟΜΕΑΣ Β' ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
ΥΕ06	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ08	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ12	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ Α' ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ17	ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ18	ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ28	ΡΩΜΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2114	ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ & ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΕΡΑ05	INTERNATIONAL INVESTMENT LAW	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔ/Φ Ρ ΩΡΕΣ	ΔΙΔ. ΜΟΝ	ECTS	ΤΟΜΕΑΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
2012	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/1	4	6	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2013	ΕΙΔΙΚΟ ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/1	4	6	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2014	ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	5/1	5	7	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2015	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι	4/2	5	7	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
ΥΕ31	ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	3	3	4	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ03	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ 10	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3/1	3	4	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ19	ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ20	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2064	ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2066	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2102	ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
40ΕΡΑ06	INTERNATIONAL BUSINESS TRANSACTIONS	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>	<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΔΙΔ/ΦΡ</u> <u>ΩΡΕΣ</u>	<u>ΔΙΔ.</u> <u>ΜΟΝ</u>	<u>ECTS</u>	<u>ΤΟΜΕΑΣ</u>
2016	ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ	5/2	6	8	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
2017	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/1	4	6	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
2018	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ	4/1	4	5	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
2019	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ (ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ)	4/1	4	6	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΥΕ07	ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ - ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΥΕ21	ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΥΕ27	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ
2067	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
2098	ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΡΑ07	INFORMATION TECHNOLOGY LAW	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΕΡΑ09	INTERNATIONAL TELECOMMUNICATIONS LAW	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔ/Φ Ρ ΩΡΕΣ	ΔΙΔ. ΜΟΝ	ECTS	ΤΟΜΕΑΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣ ΜΟΣ
2021	ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/1	4	6	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2022	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2023	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΙΙ	4/1	4	6	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2112	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙΙ (ΔΙΚΑΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ)	4/1	4	6	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
ΥΕ02	ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ13	ΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	3/1	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ14	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ - ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	3/1	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ15	ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ22	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε.	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ29	ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ30	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ/ ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚ ΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2070	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2071	ΔΙΚΑΙΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2073	ΙΑΤΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ/ Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ/ ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2074	ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΕΝΑΕΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ /ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ/ Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2105	ΔΙΚΑΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΕΡΑ08	BUSINESS ACQUISITIONS AND MERGERS	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΑ/ΦΡ ΩΡΕΣ	ΔΙΑ. ΜΟΝ	ECTS	ΤΟΜΕΑΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
2024	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2025	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ	5/1	5	7	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2026	ΣΥΛΛΟΠΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4/1	4	6	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2027	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	6	6	8	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
ΥΕ04	ΔΙΚΑΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ/ Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ/ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ/ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ11	ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ16	ΕΙΔΙΚΟΙ ΠΟΙΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ23	ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ24	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	3/1	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2078	ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2079	ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ-ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ (ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ)ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2080	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	3	3	4	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2085	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2115	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ Β' ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2116	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔ/ΦΡ ΩΡΕΣ	ΔΙΔ. ΜΟΝ	ECTS	ΤΟΜΕΑΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
2028	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	6/1	6	8	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2029	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
2030	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ-ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	6	6	8	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
ΥΕ05	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ09	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ26	ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2095	ΝΟΜΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΥΕ32	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	3/1	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2081	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3	3	4	Α' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2086	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2106	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2107	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ	3	3	4	Β' ΤΟΜΕΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2087	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3	3	4	ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

6. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

6.1 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ιστορία του Δικαίου – κωδ. 2000

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ.: Α. Δημοπούλου, Ε. Παπαγιάννη

Β΄ κλιμ.: Ε. Παπαγιάννη, Α. Χέλμης

Περιεχόμενο:

Ανάπτυξη θεμελιωδών ζητημάτων του δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου από τις έννομες τάξεις της ελληνικής αρχαιότητας, της ρωμαϊκής περιόδου, του Βυζαντίου και των νεότερων χρόνων.

Συνταγματικό Δίκαιο – κωδ. 2001

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ.: Ι. Δρόσος, Γ. Γεραπετρίτης, Φ. Σπυρόπουλος

Β΄ κλιμ.: Σπ. Βλαχόπουλος, Αντ. Παντελής, Ν. Παπασπύρου

Φροντ.: Χρ. Γκόρτσος (Σύνταγμα και Οικονομία), Στ. Τσακυράκης

Περιεχόμενο:

Ι. Θεωρητικά προλεγόμενα: Κράτος (έννοια και στοιχεία), Σύνταγμα (έννοια, διακρίσεις, νομικοπολιτική σημασία), Πηγές του συνταγματικού δικαίου, Συντακτική εξουσία - Αναθεωρητική λειτουργία, Έλεγχος συνταγματικότητας των νόμων.

ΙΙ. Θεμελιώδεις αρχές: Δημοκρατική αρχή, αρχή του κράτους δικαίου, αρχή του κοινωνικού κράτους, αρχή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, αρχή της ισότητας, αρχή της ελευθερίας.

ΙΙΙ. Το Πολίτευμα: Διακρίσεις, Αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Οργανωτικές βάσεις του πολιτεύματος, Διάκριση των εξουσιών, Αντιπροσωπευτικό σύστημα, Συστήματα κυβερνήσεως, Ανάδειξη αρχηγού κράτους, Το πολίτευμα κατά το άρθρο 1 Συντ., Προστασία του πολιτεύματος.

IV. Άσκηση της λαϊκής κυριαρχίας: Το δικαίωμα πολιτικής ψήφου, το εκλογικό σώμα, τα πολιτικά κόμματα.

V. Βουλή: Ανάδειξη των μελών της Βουλής, Νομικό καθεστώς των βουλευτών, Εσωτερική δομή της Βουλής, Λειτουργία της Βουλής, Αρμοδιότητες της Βουλής, Διάλυση της Βουλής.

VI. Εκτελεστική εξουσία: Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας (ανάδειξη, θητεία, συνταγματική δέση, αρμοδιότητες), η Κυβέρνηση (σύνθεση, νομική δέση αρμοδιότητες, σχηματισμός, σχέσεις Κυβερνήσεως, Προέδρου της Δημοκρατίας και Βουλής, ευθύνη υπουργών), η Διοίκηση (οργάνωση, συγκεντρωτικό – αποκεντρωτικό σύστημα, αυτοδιοίκηση καθ' ύλη και τοπική, ειδικό καθεστώς Αγ. Όρους, όργανα της διοικήσεως, βασικές γραμμές υπηρεσιακής καταστάσεως).

VII. Δικαστική εξουσία: Δικαστήρια (είδος οργάνων, κατηγορίες, αρμοδιότητες), Συνταγματικές εγγυήσεις της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης (προσωπικές και λειτουργικές), Δικαστήρια προβλεπόμενα ειδικά από το Σύνταγμα.

VIII. Ελληνική Συνταγματική Ιστορία

IX. Οι κανόνες δικαίου (αναθεώρηση συντάγματος, νόμοι, ευρωπαϊκό δίκαιο, κανονιστική αρμοδιότητα εκτελεστικής εξουσίας, κατάσταση πολιορκίας κ.λ.π.).

Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου – κωδ. 2002

Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ε. Δακορώνια, Β. Βάθης, Κ. Καραγιάννης, Ι. Κονδύλη, Θ. Λύτρας, Γ. Μεντής, Β. Παναγιωτόπουλος, Π. Παπαρσενίου, Ελ. Πούλου - Οικονομίδου, Κλ. Ρούσσοι, Ζ. Τσολακίδης, Κ. Χριστακάκου - Φωτιάδη, Γ. Αντωνόπουλος (Επ. Συνεργάτης)

Περιεχόμενο:

I. Έννοια και λειτουργία του δικαίου – πηγές – κανόνες δικαίου.

II. Δικαίωμα : Έννοια – διακρίσεις – γένεση – κτήση – αλλοίωση – απώλεια – άσκηση.

III. Τα Πρόσωπα : Η έννοια του προσώπου ως δεμελιώδης νομική έννοια – φυσικά πρόσωπα – νομικά πρόσωπα

IV. Οι Δικαιοπραξίες : Έννοια και είδη – προαπαιτούμενα – κατάρτιση σύμβασης – ακυρότητα, ακυρωσία – ερμηνεία.

V. Αιρέσεις – Προδεσμίες

VI. Συναίνεση – Έγκριση.

VII. Αντιπροσώπευση.

VIII. Ο χρόνος στο δίκαιο.

Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου - κωδ. 2003

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Θ. Βασιλογιαννης, Β. Βουτσάκης, Κ. Παπαγεωργίου

Περιεχόμενο:

Ορισμός του δικαίου. Ισχύς του δικαίου. Δίκαιο, πολιτική, ηθική. Οι λειτουργίες του δικαίου. Η δικαιοσύνη. Οι πηγές του δικαίου. Οι κανόνες δικαίου. Η επιστήμη του δικαίου. Ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων δικαίου. Τα νομικά επαγγέλματα.

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Πολιτική Επιστήμη – κωδ 2057

Διατμηματικό

Διδάσκοντες:

Δ. Σωτηρόπουλος

Περιεχόμενο:

Σκοπός του μαθήματος είναι η συστηματική παρουσίαση βασικών εννοιών και θεωρητικών προσεγγίσεων μέσα από τις οποίες η Πολιτική Επιστήμη επιχειρεί να συλλάβει και να εξηγήσει τις διάφορες μορφές του πολιτικού φαινομένου. Στο μάθημα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην κατάκτηση και διατήρηση της πολιτικής εξουσίας, στους συλλογικούς δρώντες (κόμματα και ομάδες πίεσης), στην πολιτική συμμετοχή, στα χαρακτηριστικά και τους δεσμούς των σύγχρονων δημοκρατιών και στην πολιτική μεταβολή. Πιο συγκεκριμένα, οι θεματικές του μαθήματος έχουν ως εξής:

Τι είναι πολιτική
Πολιτικές ιδέες και ιδεολογίες
Πολιτική και κράτος
Δημοκρατία και νομιμότητα
Έθνη και εθνικισμός
Πολιτική οικονομία και παγκοσμιοποίηση
Πολιτική, κοινωνία και ταυτότητα
Πολιτική κουλτούρα και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Κόμματα και κομματικά συστήματα
Ομάδες, συμφέροντα και κινήματα
Κυβερνήσεις, συστήματα και καθεστώτα
Δημόσια πολιτική και γραφειοκρατία.

Πολιτική Οικονομία – κωδ.2058

Διατμηματικό

Διδάσκοντες:

Ε. Κουντούρης

Περιεχόμενο:

Η παράλληλη γένεση των κοινωνιών της αγοράς και της οικονομικής επιστήμης
Κλασική Πολιτική Οικονομία (Smith, Ricardo, Marx, Mill)
Νεοκλασική Πολιτική Οικονομία και οι σύγχρονες προεκτάσεις της

Κριτική της Κλασικής και της Νεοκλασικής Σχολής Σκέψης και η σημασία της για την ερμηνεία της σύγχρονης οικονομίας.

Γενική Κοινωνιολογία – κωδ 2059

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Ε. Ρεθυμιωτάκη

Περιεχόμενο:

Τι είναι η Κοινωνιολογία και ποια είναι η μεθοδολογία της. Το επιστημονικό παράδειγμα της Κοινωνιολογίας. Το κοινωνικό σύστημα και ο λειτουργισμός. Οι κοινωνιολογικές θεωρίες για την κοινωνική σύγκρουση. Η έννοια της διαντίδρασης και η κατασκευή του κοινωνικού (κονστρουκτιβισμός). Η έννοια της κοινωνικής δομής και οι σύγχρονες, συναρδρωτικές θεωρήσεις για τη σχέση της με τους φορείς δράσης (Bourdieu & Giddens). Η έννοια της κοινωνικής αλλαγής και η ιστορική κοινωνιολογία. Οι Μέθοδοι της Κοινωνιολογίας: η έμμεση & η άμεση παρατήρηση της κοινωνικής πραγματικότητας. Η ερευνητική στρατηγική ανακάλυψης συσχετίσεων και η κατασκευή κοινωνιολογικών εννοιών και τύπων. Τα αίτια της πολλαπλότητας των κοινωνιολογικών θεωριών. Η επιστημονική μέθοδος ως συντελεστής ενότητας.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Οικογενειακό Δίκαιο – κωδ. 2004

Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Χρ. Σταμπέλου, Γ. Γεωργιάδης, Γ. Λέκκας, Π. Νικολόπουλος, Δ. Παπαδοπούλου

Περιεχόμενο:

Ι. Εισαγωγή : Οικογένεια και συγγένεια, έννοια και χαρακτηριστικά του οικογενειακού δικαίου, τα νέα προβλήματα του οικογενειακού δικαίου (τεχνητή υποστήριξη της ανθρωπίνης παραγωγής, ελεύθερες ενώσεις, νέες μορφές προστασίας ανηλίκων ή και ενηλίκων).

II Ο γάμος

α) Η σύμβαση του γάμου : Όροι για την έγκυρη σύναψη, ελαττωματικός γάμος.

β) Η έγγαμη σχέση : Το επώνυμο των συζύγων, η υποχρέωση για έγγαμη συμβίωση, οι κοινές αποφάσεις, η συνεισφορά στις οικογενειακές ανάγκες, η ρύθμιση των περιουσιακών σχέσεων

γ) Η κρίση του γάμου: Η διάσταση, το διαζύγιο.

III. Η γονική Σχέση

α) Η δεμελίωση της μητρότητας και της πατρότητας. Η μητρότητα και η δεμελίωση της, η δεμελίωση της πατρότητας με τη γέννηση σε γάμο και με αναγνώριση, η υιοθεσία.

β) Οι συνέπειες από τη γονική σχέση: Επώνυμο, διατροφή, υποχρέωση για παροχή υπηρεσιών, γονικές παροχές, γονική μέριμνα.

γ) Η επιτροπεία και η αναδοχή ανηλίκων

IV. Η προστασία ανίκανων (ή περιορισμένα ικανών) προσώπων στο πλαίσιο της οικογένειας. Η δικαστική συμπαράσταση.

Γενικό Ποινικό Δίκαιο – κωδ. 2005

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ.(Α-Κ): Α. Διονυσοπούλου, Δ. Κιούπης, Α. Λιούρδη

Β΄ κλιμ.(Λ-Ω): Ν. Δημητράτος, Χρ. Μυλωνόπουλος, Γ. Τριανταφύλλου
--

Περιεχόμενο:

Έγκλημα και ποινή στον Π.Κ. Η αρχή n.c.n.p.c.I και η τεχνική – πρακτική έννοια του εγκλήματος. Τα στοιχεία του εγκλήματος. Η ανθρωπινή συμπεριφορά (πράξη). Η ειδική ποινική υπόσταση του εγκλήματος, αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση. Το άδικο. Ο καταλογισμός εις ενοχήν. Ειδικές μορφές εμφανίσεως του εγκλήματος (απόπειρα-συμμετοχή-συρροή). Λόγοι αποκλεισμού του τιμωρητού (προσωπικοί λόγοι απαλλαγής από την ποινή, δικαστική άφεση του αξιόποινου, λόγοι εξάλειψης του αξιόποινου).

Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – κωδ. 2006

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ.: Μ. Γαβουνέλη, Γ. Κυριακόπουλος,

Β΄ κλιμ.: Α. Γουργουρίνης, Ε. Μίχα (Ε.ΔΙ.Π.)
--

Περιεχόμενο:

I. Διεθνές δίκαιο και διεθνής κοινότητα: Θεμελιώδεις αρχές του συστήματος.

II. Πηγές του διεθνούς δικαίου: Έθιμο, διεθνείς συμβάσεις, ιεράρχηση των κανόνων του διεθνούς δικαίου, σχέσεις διεθνούς και εσωτερικού δικαίου.

III. Υποκείμενα διεθνούς δικαίου: Κράτος: συστατικά στοιχεία, διεθνής αναγνώριση, διαδοχή κρατών. Διεθνείς Οργανισμοί : Νομική προσωπικότητα. Άλλοι χρήστες: Άτομα, μη κρατικές οντότητες.

IV. Διεθνείς δραστηριότητες των κρατών: διπλωματικές και προξενικές σχέσεις, ετεροδικία, διεθνής ευθύνη, διπλωματική προστασία.

V. Διεθνείς Οργανισμοί: ΟΗΕ. Αντιμετώπιση διεθνών κρίσεων και ειρηνική επίλυση διεθνών διαφορών.

VI. Δίκαιο της Θάλασσας

Γενικό Διοικητικό Δίκαιο – κωδ. 2007

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Π-Μ. Ευστρατίου, Π. Μουζουράκη, Γλ. Σιούτη, Φροντ.: Α. Κατσάνου (Επ. Συνεργάτης)

Περιεχόμενο:

Διοίκηση και διοικητικό δίκαιο. Πηγές του διοικητικού δικαίου. Νομική δέσμευση και διακριτική ευχέρεια της διοικήσεως. Έννομη σχέση διοικητικού δικαίου. Κανονιστική πράξη της διοικήσεως. Ατομική διοικητική πράξη. Διοικητική σύμβαση. Άλλες μορφές δράσεως της διοικήσεως. Διοικητική διαδικασία. Κανόνες διοικητικής δράσεως. Διοικητικός καταναγκασμός. Γενικές αρχές οργάνωσης της δημόσιας διοικήσεως. Κεντρική κρατική διοίκηση. Διοικητική αποκέντρωση. Τοπική αυτοδιοίκηση. Ειδική αυτοδιοίκηση. Δημόσια πράγματα. Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αστική ευθύνη του δημοσίου.

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

Αρχαία Ελληνικά Δίκαια –κωδ.2060

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Α. Δημοπούλου, Αν. Χέλμης

Περιεχόμενο:

Πλειονότητα δικαίων στον ελλαδικό χώρο. Πηγές των αρχαίων ελληνικών δικαίων. Σχέση δικαίου και θρησκείας. Μορφές αρχαίων πολιτευμάτων. Χαρακτηριστικοί δεσμοί της πόλεως-κράτους.

Ιστορία Εξωτερικής Πολιτικής –κωδ 2061

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Ε. Διβάνη

Περιεχόμενο:

Ελληνική, Βαλκανική και Ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα. Σύγχρονα προβλήματα.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Εμπράγματο Δίκαιο – κωδ. 2008

Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Κ. Χριστακάκου-Φωτιάδη, Γ. Γεωργιάδης, Δ. Λιάππης, Β. Παναγιωτόπουλος, Ελ. Πούλου - Οικονομίδου

Περιεχόμενο:

Τα εμπράγματα δικαιώματα (έννοια-βασικά χαρακτηριστικά). Γενικές αρχές του εμπραγμάτου δικαίου (κλειστού αριθμού, ειδικότητας, δημοσιότητας, κ.ά.) .Σχέσεις εμπράγματος και ενοχικού δικαιώματος, πράγματα – διακρίσεις. Νομή (έννοια, είδη, κτήση, απώλεια, προστασία) κυριότητα, (έννοια, περιεχόμενο, γειτονικό δίκαιο, κτήση και απώλεια κυριότητας ακινήτου και κινητού, προστασία, ιδιαίτερες μορφές κυριότητας) δουλείες, δικαιώματα εμπράγματος ασφάλειας (υποθήκη – ενέχυρο) δημοσιότητα εμπράγματος δικαιωμάτων.

Γενικό Ενοχικό Δίκαιο – κωδ. 2009

Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Δ. Παπαδοπούλου, Μ. Αυγουστιανάκης, Αντ. Καραμπατζός, Γ. Λαδογιάννης, Δ. Λιάππης, Χρ. Σταμπέλου, Ζ. Τσολακίδης, Α. Χιωτέλλης, Κ. Χριστοδούλου

Περιεχόμενο:

Πρωταρχικές έννοιες και ρυθμίσεις. Είδη ενοχών κατά περιεχόμενο. Είδη ενοχών κατά το γενεσιουργό τους λόγο (ενοχές από δικαιοπραξία – ενοχές από το νόμο). Φυσιολογία της ενοχής. Ανώμαλη εξέλιξη και απόσβεση της ενοχής. Ενίσχυση του δανειστή. Συμμετοχή τρίτων προσώπων στην ενοχή- Μεταβίβαση ενοχικού δικαιώματος ή υποχρέωσης.

Ειδικό Ποινικό Δίκαιο – κωδ 2010

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ. (Α – Κ): Α. Δημάκης, Α. Διονυσοπούλου

Β΄ κλιμ. (Λ – Ω): Ν. Δημητράτος, Χρ. Μυλωνόπουλος, Γ. Τριανταφύλλου

Περιεχόμενο:

Εγκλήματα κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας και υγείας. Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Εγκλήματα κατά των περυσιακών εννόμων αγαθών. Εγκλήματα περί τα υπομνήματα. (Πλαστογραφία). Εγκλήματα κατά της τιμής.

Εμπορικό Δίκαιο Ι(Γενικό Μέρος, Δίκαιο Αξιογράφων) κωδ. 2011

Τομέας Β΄ Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Βενιέρης, Κ. Κάμτσιου, Ευ. Κινητή, Χρ. Λιβαδά, Α. Μικρουλέα, Γ. Μιχαλόπουλος, Δ. Τζουγανάτος, Δ. Χριστοδούλου

Περιεχόμενο:

Γενικό μέρος: Έννοια και αντικείμενο του εμπορικού δικαίου. Δικαιολογητικός λόγος του εμπορικού δικαίου ως ιδιαίτερου κλάδου δικαίου-Σχέσεις με άλλους κλάδους δικαίου-Ιστορική εξέλιξη του εμπορικού δικαίου-Νομοθετικές πηγές-Οι δογματικές βάσεις του εμπορικού δικαίου-Εμπορικές πράξεις-Εμποροι (νομοθετικό καθεστώς) - Συνέπειες της εμπορικότητας-Η διοικητική οργάνωση του εμπορικού επαγγέλματος-Βασικές έννοιες και ρυθμίσεις του δικαίου της αγοράς.

Αξιόγραφο είναι έγγραφο που ενσωματώνει ένα ιδιωτικό περιουσιακό δικαίωμα κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κατοχή του εγγράφου να είναι απαραίτητη για την άσκηση και την μεταβίβαση του ενσωματούμενου δικαιώματος. Αξιόγραφα είναι η συναλλαγματική, το γραμματίο σε διαταγή, η επιταγή, τα εμπορικά αξιόγραφα σε διαταγή (εμπορική εντολή πληρωμής, εμπορικό χρεωστικό ομόλογο, αποθετήριο και ενεχυρόγραφο κ.λπ.).

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

Πνευματική Ιδιοκτησία – κωδ. ΥΕ12

Τομέας Α΄ Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Κ. Χριστοδούλου, Κ. Καραγιάννης, Π. Νικολόπουλος, Α. Χιωτέλλης

Περιεχόμενο:

Νομική προστασία του πνευματικού έργου και του δημιουργού. Εννοιολογικά γνωρίσματα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Αντικείμενο προστασίας. Ειδικές κατηγορίες έργων (προγράμματα Η/Υ, βάσεις δεδομένων). Ηθικό και περιουσιακό δικαίωμα. Εκμετάλλευση του έργου. Συγγενικά δικαιώματα. Διεθνείς Συμβάσεις. Κοινωνία Πληροφοριών (Συνθήκες Internet).

Ρωμαϊκό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ28

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Α. Δημοπούλου, Αν. Χέλμης

Περιεχόμενο:

Δημόσιο και ιδιωτικό ρωμαϊκό δίκαιο. Πολιτειακοί δεσμοί του ρωμαϊκού κράτους κατά τους δημοκρατικούς και αυτοκρατορικούς χρόνους. Το ιδιωτικό ρωμαϊκό δίκαιο (Εισηγήσεις) και οι διακρίσεις του : Τα πρόσωπα (στοιχεία γενικών αρχών και οικογενειακού δικαίου) και τα πράγματα (στοιχεία ενοχικού, εμπράγματος και κληρονομικού δικαίου). Δίκαιο των αγώνων: Ιστορική εξέλιξη και χαρακτηριστικά του δικαστικού αγώνα.

Ελληνική Πολιτική και συνταγματική Ιστορία – κωδ. ΥΕ06

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Σπ. Βλαχόπουλος, Ι. Δρόσος

Περιεχόμενο:

Μεγάλες στιγμές της πολιτικής μας ιστορίας και τα συνταγματικά προβλήματα. Το μάθημα θα έχει ερευνητικό χαρακτήρα και θα αναφερθεί σε συγκεκριμένες περιόδους της ιστορίας του πολιτεύματος μας. Θα εξεταστούν οι σχέσεις των νομικών προβλημάτων της λειτουργίας του πολιτεύματος με το πολιτικό τους υπόβαθρο.

Ιστορία Πολιτικών και Συνταγματικών Θεσμών – κωδ. ΥΕ18

Διατομεακό

Διδάκοντες:

Γ. Γεραπετρίτης, Χρ. Γκόρτσος (Μεταπολεμικοί και Οικονομικοί Θεσμοί), Αικ. Ηλιάδου, Στ. Τσακυράκης

Περιεχόμενο:

Το αντικείμενο του μαθήματος αφορά τη γέννηση και τη διαμόρφωση του συνταγματικού κράτους με έμφαση σε ιδιαίτερα σημαντικές ιστορικές φάσεις τόσο από τον αγγλοσαξονικό όσο και από τον κεντροευρωπαϊκό χώρο και στην ιστορία των σύγχρονων συνταγματικών δεσμών, συμπεριλαμβανομένης και της συζήτησης για τη νέα διάσταση που προσδίδεται στην έννοια του κράτους από τη μετεξέλιξη του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την προοπτική του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Η διδασκαλία αναπτύσσεται σε 4 ενότητες :

- Η Γένεση του Συνταγματικού Κράτους (η βρετανική παράδοση και η αμερικανική επανάσταση, η συνταγματική εμπειρία της γαλλικής επανάστασης, η μακρά πορεία προς την γερμανική ενοποίηση και ο δετικισμός των Γερμανών δημοσιολόγων).
- Η Κρίση του Συνταγματικού Κράτους (η κρίση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και η άνοδος των φασισμών, Κομμουνιστική πρόκληση, κρατικός παρεμβατισμός, New Deal, η διαμάχη C. Schmitt και H. Kelsen για τον φύλακα του Συντάγματος).
- Το Μεταπολεμικό Συνταγματικό Κράτος (το «κοινωνικό κράτος» στα μεταπολεμικά συντάγματα, ο κλονισμός του νομικού δετικισμού και η αναβάθμιση του ρόλου των δικαστών)
- Το Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο (ο νέος ευρωπαϊκός χώρος για την προστασία των δικαιωμάτων, το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η νέα διάσταση του κρατικού φαινομένου).

Εγκληματολογία – κωδ. ΥΕ17

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Μ. Κρανιδιώτη, Ε. Παπαθανασόπουλος

Περιεχόμενο:

Εξετάζονται ζητήματα που αφορούν το έγκλημα, τον εγκληματία, το θύμα και την κοινωνική αντίδραση στο έγκλημα, καθώς και τη λειτουργία του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης. Επίσης αναλύονται, μεταξύ άλλων, οι μέθοδοι της

εγκληματολογίας, οι βασικοί παράγοντες που οδηγούν κάποιον στο έγκλημα, οι σύγχρονες θεωρητικές αντιπαραθέσεις που έχουν διαμορφωθεί στους κόλπους της εγκληματολογίας και ο τρόπος προσέγγισης των στατιστικών στοιχείων για την εγκληματικότητα, ενώ γίνεται και εκτενής αναφορά σε επιμέρους περιπτώσεις εγκλημάτων, όπως π.χ. αυτών που σχετίζονται με τις ναρκωτικές ουσίες.

Τα θέματα των εξετάσεων έχουν θεωρητικό χαρακτήρα. Το μάθημα ανήκει στα μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής της ενότητας Ποινικών Επιστημών. Μπορούν να το παρακολουθήσουν και πρωτοετείς φοιτητές.

Διεθνείς Οργανισμοί – κωδ. ΥΕ08

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Α. Γουργουρίνης, Γ. Κυριακόπουλος

Περιεχόμενο:

I. Ίδρυση των διεθνών οργανισμών, με ανάλυση της φύσης και των χαρακτηριστικών της ιδρυτικής συνθήκης και διάλυσή τους με διάφορους τρόπους. II. Η νομική (εσωτερική και διεθνής) προσωπικότητα των διεθνών οργανισμών καθώς και οι ιδιότητες τους (ικανότητα σύναψης διεθνών συνθηκών, προνόμια και ασυλίες, αντιπροσώπευση) III. Η συμμετοχή στους διεθνείς οργανισμούς : κατηγορίες μελών, απόκτηση και λήξη της ιδιότητας του μέλους, αναστολή των δικαιωμάτων των μελών. IV. Οργανωτική διάρθρωση και λειτουργία : Αντιπροσώπευση των κρατών μελών, λειτουργία, τα όργανα. V. Η λήψη αποφάσεων, ψηφοφορίες, η νομική φύση των αποφάσεων VI. Τα διοικητικά όργανα, οι διεθνείς υπάλληλοι.

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Συνταγματική Θεωρία και Πολιτική Φιλοσοφία– κωδ. 2114

Διδάσκοντες:

Θ. Αντωνίου, Β. Βουτσάκης, Ν. Παπασπύρου, Στ. Τσακυράκης

Περιεχόμενο:

Το μάθημα « ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ» είναι διατομεακό μάθημα με το οποίο επιδιώκεται η προσέγγιση τριών συναφών γνωστικών αντικειμένων.

Καταρχάς θα διδαχθεί η εξέλιξη των πολιτικών ιδεών από τον 17ο μέχρι τις απαρχές του 21ου αιώνα. Οι φιλόσοφοι του 17ου αιώνα επηρεάστηκαν από τη νευτώνεια φυσική και την εν γένει επιστημονική μέθοδο στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν τον φυσικό νόμο. Οι κλασσικοί φιλόσοφοι, στους οποίους ανήκουν οι Χόμπς, Λόκ και Ρουσό, εγκαταλείπουν το θεϊκό δίκαιο και στρέφονται προς τη

Λογική. Ο 18ος αιώνας είναι ο αιώνας της αυτονομίας. Ο αιώνας χαρακτηρίζεται από τη γέννηση του Άνταμ Σμίδ και τους φυσιοκράτες. Οι νέες θεωρίες του ρομαντικού Σέλιγκ και του αντιρομαντικού Χέγκελ θεωρούν ότι το νόημα της φύσης καθορίζεται από μια αντικειμενική τάξη. Ο 19ος αιώνας αποκαλείται για τη γενική φιλοσοφία και γερμανικός αιώνας. Είναι επίσης ο αιώνας των μεγάλων συστημάτων. Η δικαϊκή και πολιτειακή σκέψη επηρεάζεται από τον μεγάλο φιλόσοφο Κάντ. Τη δική τους επίδραση στον τομέα αυτόν είχαν και οι Φίχτε και Χέγκελ. Ο σοσιαλιστικός ουτοπισμός, ο δετικισμός, ο σοσιαλισμός, ο διαλεκτικός υλισμός, η επανίδρυση του συγκεντρωτικού κράτους διαδέχονται ως ιδεολογίες και συστήματα το ένα το άλλο και σφραγίζουν τον 19ο αι. Το πρώτο μισό του 20ου αι. θα ταλανισθεί από τον Ολοκληρωτισμό, γύρω από τον οποίο θα διαμορφωθούν συνταγματικές κυρίως θεωρίες. Το δεύτερο μισό μέχρι τις απαρχές του 21ου αι. η συζήτηση επικεντρώνεται πάλι στον λόγο, την ισότητα, την ελευθερία, τη δημοκρατία.

Το δεύτερο γνωστικό αντικείμενο είναι η πολιτική φιλοσοφία. Εξετάζονται οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τις πολιτικές αντιλήψεις από τον 17ο αιώνα μέχρι σήμερα, στο περιβάλλον των σύγχρονων πλουραλιστικών κοινωνιών. Οι αρχές της ελευθερίας, της ισότητας και της δημοκρατίας αναλύονται στο έργο του κορυφαίου φιλοσόφου του φιλελευθερισμού του 20ου αι., του Τζων Ρώλς, που τις συναρθρώνει μεταξύ τους με τρόπο που έχει σφραγίσει τη σύγχρονη θεωρητική συζήτηση. Αφού παρουσιασθούν τα ερωτήματα που τίθενται με αφορμή αυτές τις αρχές, θα εξετασθούν οι απαντήσεις που δίνει σε αυτά ο Ρώλς κι εν συνεχεία τα ζητήματα στα οποία επικεντρώνεται σήμερα η συζήτηση για τα δεμέλια της πολιτικής ζωής.

Το τρίτο γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος είναι η συνταγματική θεωρία και ειδικότερα ο Συνταγματισμός, ως θεωρητικό σύστημα κατανόησης της δικαϊκής σύνταξης των σύγχρονων πολιτειών. Η έμφαση θα δοθεί στον Ευρωπαϊκό Συνταγματισμό, όπως αυτός εξελίχθηκε μετά τη γαλλική επανάσταση, προκειμένου να αναζητηθεί η φυσιογνωμία του δεσμικού- συνταγματικού πλαισίου των νεώτερων Ευρωπαϊκών κρατών (Αγγλία-Γαλλία-Γερμανία). Με τον τρόπο αυτό, ο φοιτητής θα έχει τη δυνατότητα να εξετάσει τον τρόπο δεσμικής βίωσης των βασικών φιλοσοφικών ρευμάτων έκαστης περιόδου. Με αυτό το υπόβαθρο θα επιδιωχθεί η εξοικείωση και με τους σύγχρονους προβληματισμούς, ιδίως στο χώρο της αγγλοαμερικανικής βιβλιογραφίας, ως προς τη σχέση της συνταγματικής ερμηνείας με την πολιτική φιλοσοφία.

International Investment Law– κωδ. EPA05 (Η διδασκαλία του μαθήματος είναι στην αγγλική γλώσσα, μαζί με τους φοιτητές ERASMUS+)

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

A. Γουργουρίνης

Περιεχόμενο:

Το εν λόγω μάθημα διδάσκεται στην αγγλική γλώσσα και εξετάζει θεμελιώδη ζητήματα δημοσίου διεθνούς δικαίου (όπως πηγές διεθνούς δικαίου, δικαιοδοσία, περιεχόμενο και εφαρμογή της διεθνούς ευθύνης κρατών, κατακερματισμό του διεθνούς δικαίου κ.λπ.) μέσα από το πρίσμα του ειδικού πεδίου του διεθνούς δικαίου των επενδύσεων. Στόχος του μαθήματος είναι, αφενός, να εξετάσει πώς εφαρμόζεται το δημόσιο διεθνές δίκαιο από διεθνή διαιτητικά δικαστήρια επίλυσης επενδυτικών διαφορών, και, αφετέρου, να παρέχει στους φοιτητές μια λεπτομερή εικόνα περί των διαδικαστικών και ουσιαστικών εγγυήσεων προστασίας για τις ξένες επενδύσεις και τους ξένους επενδυτές, στο πλαίσιο του συνεχώς αναπτυσσόμενου τομέα του διεθνούς δικαίου των επενδύσεων.

Syllabus:

This course revisits fundamental public international law issues (such as subjects of international law, sources of international law, jurisdiction, content and implementation of international responsibility, fragmentation of international law, etc.) through the lens of the special field of international investment law. Accordingly, the aim of the course is, on the one hand, to examine how the doctrine of public international law is put into practice before investment arbitral tribunals; and, on the other, to provide students with a thorough view of the procedural and substantive guarantees for foreign investments and investors in the context of the continuously growing field of international investment law.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ευρωπαϊκό Δίκαιο– κωδ. 2012

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Μ. Κουσκουνά, Ρ.-Ε. Παπαδοπούλου

Περιεχόμενο:

Δίκαιο της Ε.Ε. Διαφοροποίηση από το εσωτερικό δίκαιο. Διαφοροποίηση από το δημόσιο δίκαιο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως έννομη τάξη και ως Ένωση δικαίου, η απομάκρυνση από το δημόσιο διεθνές δίκαιο, τα υποκείμενα της ενωσιακής έννομης τάξης, αυτονομία της ενωσιακής έννομης τάξης, αρμοδιότητες και αρχές λειτουργίας της Ένωσης.

Πηγές του ενωσιακού δικαίου (άγραφες και γραπτές) και ιεράρχηση.

Νομοδελτικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οργάνωση και λειτουργία του δικαιοδοτικού συστήματος της Ένωσης.

Μηχανισμοί δικαστικής προστασίας στην Ε.Ε.

Σχέσεις ενωσιακού και εθνικού δικαίου (Άμεση ισχύς και «αρχή της υπεροχής», Άμεση εφαρμογή και «άμεσο αποτέλεσμα», η σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνεία του εθνικού δικαίου, εξωσυμβατική ευθύνη κράτους μέλους).

Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο – κωδ. 2013

Τομέας Ά Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Μ. Αυγουστιανάκης, Κ. Καραγιάννης, Αντ. Καραμπατζός, Θ. Λύτρας, Γ. Μεντής, Β. Παναγιωτόπουλος, Π. Παπαρσενίου, Αν. Πελλένη, Κλ. Ρούσσοις, Ζ. Τσολακίδη, Α. Χιωτέλλης

Περιεχόμενο:

Αντικείμενο των παραδόσεων του Ειδικού ενοχικού Δικαίου είναι οι λεγόμενες «επώνυμες» ενοχικές συμβάσεις του Αστικού Κώδικα αλλά και νεότερων ειδικών νόμων, οι οποίες εξετάζονται κατά κατηγορίες σύμφωνα με τη λειτουργία τους (συμβάσεις για τη μεταβίβαση δικαιώματος, συμβάσεις για την παραχώρηση χρήσεως πράγματος ή δικαιώματος, συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, συμβάσεις ενισχυτικές της κύριας ενοχής κ.λ.π.) Περαιτέρω οι ενοχικές σχέσεις που δημιουργούνται από το νόμο, όπως διοίκηση αλλοτρίων, αδικαιολόγητος πλουτισμός και αδικοπραξίες, όπου αναπτύσσονται και οι νεότερες εξελίξεις για την αντιμετώπιση και ρύθμιση της εξωδικαιοπρακτικής συμπεριφοράς (ευθύνη από διακινδύνευση, ευθύνη παραγωγού ελαττωματικών προϊόντων κ.λ.π.)

Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα – κωδ. 2014

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Α΄. Κλιμ.: Θ. Αντωνίου, Αικ. Ηλιάδου, Ν. Παπασπύρου

Β΄. Κλιμ.: Σπ. Βλαχόπουλος, Φ. Σπυρόπουλος, Στ. Τσακυράκης

Φροντ.: Χρ. Γκόρτσος (Οικονομικές Ελευθερίες)

Περιεχόμενο:

Γενική θεωρία των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων: Έννοια και σημασία, ιστορική ανασκόπηση και σύγχρονη κατοχύρωση, διακρίσεις και φορείς, δεσμευτικότητα, πεδίο ισχύος (τριτενέργεια) και αμοιβαίες σχέσεις, προσδιορισμοί και περιορισμοί των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Τα επιμέρους ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα : Γενική ελευθερία, δικαίωμα ζωής και σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας, προσωπική ελευθερία και ασφάλεια, δικαίωμα ιδιωτικής σφαίρας, ελευθερία δραστηριότητας, πληροφορίας και γνώμης, ελευθερία και εγγυήσεις μαζικής επικοινωνίας, ελευθερία πνευματικής δημιουργίας

και διδασκαλίας, συλλογικές ελευθερίες, οικονομική ελευθερία, δικαίωμα εργασίας, συνδικαλιστική ελευθερία – συλλογική αυτονομία, δικαίωμα ιδιοκτησίας, γενική αρχή της ισότητας, ειδικές μορφές της ισότητας, αξία του ανθρώπου, δικαίωμα στο περιβάλλον, δικαίωμα στην πληροφόρηση, ελευθερία αναπτύξεως της προσωπικότητας, δικαίωμα ιθαγένειας.

Προστασία των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων : Διοικητική προστασία, δικαστική προστασία, πολιτική και διακρατική προστασία.

Πολιτική Δικονομία Ι (Οργάνωση των Δικαστηρίων, Διαγν. Διαδικασία, Απόδειξη) – κωδ. 2015

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Δεληκωστόπουλος, Ν. Κατηφόρης, Γ. Ορφανίδης, Στ. Πανταζόπουλος, Φλ. Τριανταφύλλου, Δ. Τσικρικάς

Περιεχόμενο:

Οργανισμός Δικαστηρίων : Οριζόντια και κάθετη διάκριση των δικαστηρίων. Λαϊκοί και νομικοί δικαστές. Τρόπος επιλογής των δικαστών. Μονοπρόσωπη και συλλογική συγκρότηση των δικαστηρίων. Τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια στην Ελλάδα. Προσωπικές εγγυήσεις των δικαστικών λειτουργιών. Οργανικές εγγυήσεις της δικαστικής ανεξαρτησίας. Σχέσεις μεταξύ των διαφόρων δικαιοδοσιών. Κατάσταση δικαστικών και εισαγγελικών υπαλλήλων. Δικηγόροι. Συμβολαιογράφοι. Δικαστικοί επιμελητές.

Γενικό Μέρος: Δικαιοδοσία και Αρμοδιότητα. Διεθνής δικαιοδοσία. Καδ'ύλην αρμοδιότητα. Κατά τόπο αρμοδιότητα. Τα υποκείμενα της δίκης. Το αντικείμενο της δίκης. Δικονομικά συστήματα. Η εξέλιξη της δίκης. Άμυνα του εναγομένου και συζήτηση επί ακροατηρίου. Σύνδετες δίκες. Δικαστική απόφαση και δεδικασμένο. Περιεχόμενο δικαστικών αποφάσεων. Διαδικαστικές πράξεις. Εκθέσεις και δικόγραφα. Επιδόσεις. Προθεσμίες. Δικονομικές ακυρότητες. Δικαστική δαπάνη. Χρονικές αποκλίσεις της δίκης. Διαδικαστικές αποκλίσεις.

Δίκαιο αποδείξεως : Αντικείμενο αποδείξεως. Γεγονότα πασίδηλα και γνωστά στο δικαστήριο. Διδάγματα κοινής πείρας. Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου, εθίμων και συναλλακτικών ηθών. Βάρος αποδείξεως. Απόφαση περί αποδείξεων. Ελεύθερη εκτίμηση των αποδείξεων. Πιθανολόγηση. Συντηρητική απόδειξη. Προσωπικά αποδεικτικά μέσα. Αντικειμενικά αποδεικτικά μέσα.

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

Ασφαλιστικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ03

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ευ. Κινινή, Δ. Χριστοδούλου

Περιεχόμενο:

Στο δίκαιο αυτό περιλαμβάνεται ολόκληρη η ύλη του δικαίου της ιδιωτικής ασφάλισης της χερσαίας και θαλάσσιας ασφάλισης (συμβατικό ασφαλιστικό δίκαιο).

Κοινωνιολογία του Δικαίου – κωδ. ΥΕ10

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Ε. Ρεθυμιωτάκη

Περιεχόμενο:

Το δίκαιο ως φαινόμενο της κοινωνικής ζωής του ανθρώπου. Η κοινωνιολογική προσέγγιση του δικαίου. Το θεωρητικό πλαίσιο της κοινωνιολογίας του δικαίου. Η εμπειρική έρευνα. Η χρησιμότητα της κοινωνιολογίας του δικαίου.

Κοινοβουλευτικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ19

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Γ. Γεραπετρίτης

Περιεχόμενο:

Οργάνωση της Βουλής και κοινοβουλευτικές διαδικασίες (Ιστορική αναδρομή στο δεσμό της Βουλής Ο Κανονισμός της Βουλής, δικαστικός έλεγχος των εσωτερικών θεμάτων της Βουλής, η νομική θέση του Βουλευτή, η συγκρότηση της Βουλής, Ολομέλεια – Τμήμα διακοπής, Κοινοβουλευτικές Ομάδες, Επιτροπές της Βουλής, ημερήσια διάταξη, συνεδριάσεις, συζητήσεις, ψηφοφορίες, ορκοδοσία βουλευτών, προεδρείο της Βουλής, πρόταση μομφής κατά του Προεδρείου, η διάσκεψη των Προέδρων, νομοδελτική διαδικασία, κοινοβουλευτικός έλεγχος, ανεξάρτητες αρχές προτάσεις εμπιστοσύνης και δυσπιστίας, εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας διαπίστωση αδυναμίας Προέδρου της Δημοκρατίας/Πρωθυπουργού, επιστημονική υπηρεσία της Βουλής).

Δίκαιο των πολιτικών κομμάτων (νομική φύση, χρηματοδότηση και ραδιοτηλεοπτική προβολή των πολιτικών κομμάτων).

Εκλογικό δίκαιο (εδνικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές).

Διεθνής Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων – κωδ. ΥΕ20

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

M. Γαβουνέλη, Ε. Μίχα (Ε.Δ.Ι.Π.)

Περιεχόμενο:

Συστήματα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων: η αρχιτεκτονική του συστήματος και οι διαδικασίες.

Οικουμενικό σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων : Οικουμενική διακήρυξη, Σύμφωνα του ΟΗΕ για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και σχετική νομολογία, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα. Συμβάσεις για την κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων, την καταστολή της γενοκτονίας, τα δικαιώματα του παιδιού, την ισότητα των φύλων, την καταστολή των βασανιστηρίων. Προστασία των αλλοδαπών, των προσφύγων και των μειονοτήτων.

Περιφερειακά συστήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με ιδιαίτερη έμφαση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και την πρόσφατη σχετική νομολογία.

Στοιχεία Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου.

Δίκαιο και Οικονομία ΥΕ31

Διατμηματικό σε συνεργασία με το τμήμα ΜΙΘΕ του ΕΚΠΑ

Διδάσκοντες:

Φ. Βασιλόγιαννης, Γ. Δελλής, Αντ. Καραμπατζός, Γ. Λέκκας, Ν. Χατζής

Περιεχόμενο:

Η διδασκαλία του μαθήματος θα γίνει σε δύο κατευθύνσεις· οι φοιτητές είναι ελεύθεροι να επιλέξουν την κατεύθυνση που επιθυμούν.

Α' Κατεύθυνση: Οικονομική ανάλυση και Δίκαιο

(Γ. Δελλής, Α. Καραμπατζός, Ν. Χατζής)

Στο πλαίσιο της Α' Κατεύθυνσης παρουσιάζονται, εν πρώτοις, τα βασικά στοιχεία της οικονομικής ανάλυσης του δικαίου (*law & economics*), ενός σχετικά νέου διεπιστημονικού κλάδο που, αξιοποιώντας τα εργαλεία και τη μεθοδολογία της οικονομικής επιστήμης, μελετά το δίκαιο και τους δεσμούς γενικότερα. Αφού παρουσιαστούν τα βασικά εργαλεία και οι θεωρίες της οικονομικής ανάλυσης του δικαίου, θα εξεταστεί ο τρόπος εφαρμογής τους στην ανάλυση επιμέρους κλάδων του ιδιωτικού και του δημοσίου δικαίου, καθώς και πώς χρησιμεύουν οι θεωρίες αυτές στη θεμελίωση ενός αποτελεσματικού δεσμικού πλαισίου κατάλληλου για οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Από την άλλη πλευρά, θα εξεταστεί και η κριτική που έχει ασκηθεί στο ορθόδοξο υπόδειγμα της οικονομικής ανάλυσης του δικαίου μέσα από την έρευνα στον κλάδο των λεγόμενων *συμπεριφορικών οικονομικών (behavioral economics)*.

Β' Κατεύθυνση: Θεωρία και πράξη της διορθωτικής δικαιοσύνης (Φ. Βασιλόγιαννης, Γ. Λέκκας)

Στο πλαίσιο της Β' Κατεύθυνσης εξετάζονται κριτικά και αναστοχαστικά, από την οπτική γωνία της σύγχρονης θεωρίας της διορθωτικής (corrective) (ή μη διανεμητικής) δικαιοσύνης, οι δεσμικοί τρόποι μέσω των οποίων το δίκαιο διαπλάθει τις οικονομικές σχέσεις, την αγορά και τους δημοσιονομικούς δεσμούς. Εξετάζεται, κατ' αρχάς, μέσω συγκριτικών νομολογιακών παραδειγμάτων, τόσο από το κοινοδίκαιο (common law) όσο και από το ηπειρωτικό (civil law), το δεσμικό υπόβαθρο των αρχών της διορθωτικής δικαιοσύνης στο πεδίο του ιδιωτικού δικαίου, ιδίως του δικαίου των συμβάσεων και των αδικοπραξιών. Εν συνεχεία, εκτίθενται οι μεθοδολογικές προεκτάσεις της εν λόγω θεωρίας και, τέλος, ερευνάται το ζήτημα της εναρμόνισης του ίδιου δεσμικού υποβάθρου με εκείνο της διανεμητικής δικαιοσύνης, δηλαδή με τα δημοσιονομικά δεσμικά μορφώματα (ιδίως της φορολογίας και των δημοσίων δαπανών).

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Ποινικό Δίκαιο Ανηλίκων κωδ. 2064

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Μ. Κρανιδιώτη, Ε. Παπαθανασόπουλος

Περιεχόμενο:

Το ενδιαφέρον αυτού του μαθήματος είναι ότι η προσέγγιση των συναφών ζητημάτων γίνεται παράλληλα και σε ποινικό και σε εγκληματολογικό επίπεδο. Εξετάζεται, δηλαδή, όχι μόνο το τι είδους μέτρα λαμβάνονται από την έννομη τάξη για τους παραβατικούς ανήλικους, αλλά επίσης το γιατί ωθούνται οι ανήλικοι αυτοί στην τέλεση παραβατικών πράξεων και το πώς, με βάση αυτή την αιτιολογική προσέγγιση, μπορεί να επιτευχθεί η πρόληψη τέτοιων πράξεων στο πλαίσιο της οικογένειας, του σχολείου και της ευρύτερης κοινωνίας.

Το Ποινικό Δίκαιο Ανηλίκων είναι ένα από τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής του Δ' εξαμήνου. Γίνεται και επίσκεψη σε δικαστήριο ανηλίκων. Η εργασία, όπως και στα άλλα εγκληματολογικά μαθήματα επιλογής, είναι προαιρετική και έχει χαρακτήρα ενισχυτικό ως προς την βαθμολογία.

Βυζαντινό Δίκαιο και Δίκαιο των Νεοτέρων Χρόνων – κωδ. 2066

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες

Ε. Παπαγιάννη

Περιεχόμενο:

Συστηματική παρουσίαση και ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών και των πηγών του δικαίου στο ανατολικό κράτος από τον Μ. Κωνσταντίνο μέχρι την Άλωση. Η επιβίωση των βυζαντινών πηγών κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας, καθώς και στο νεότερο ελληνικό κράτος.

Φεμινισμός και Δίκαιο – κωδ. 2102

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Ε. Ρεθυμιωτάκη, Αν. Χέλμης, Μ. Μαροπούλου (Επ. Συνεργάτης)

Περιεχόμενο:

Το μάθημα προσφέρει μια εισαγωγή στα κυριότερα θεωρητικά ρεύματα που διαπερνούν τον χώρο της σύγχρονης κριτικής φεμινιστικής θεωρίας κατά την ιστορική σειρά εμφάνισής τους. Παρουσιάζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, τα εννοιολογικά τους πλαίσια, τις μεθοδολογικές επιλογές τους και τις εκάστοτε δικαιοπολιτικές διεκδικήσεις τους.

Το μάθημα αποσκοπεί στην κριτική αποτίμηση της εξελικτικής σχέσης δικαίου και φεμινισμού, καθώς επικεντρώνεται στη συμβολή των φεμινιστικών διεκδικήσεων στις μεταβολές που καταγράφονται τα τελευταία χρόνια στο εσωτερικό δυτικών εννόμων τάξεων ως προς τη δεσμική αποτύπωση του φύλου και των έμφυλων ρόλων. Επισημαίνει εξίσου τις αντιστάσεις που οι σύγχρονοι νομοθέτες προέβαλαν απέναντι σε φεμινιστικές διεκδικήσεις αιχμής, αλλά και υπογραμμίζει την επιρροή που ασκεί ο δικαιωματικός λόγος στη διαμόρφωση των εκάστοτε φεμινιστικών αιτημάτων καθώς και στην ταυτότητα του υποκειμένου των φεμινιστικών διεκδικήσεων.

Seminar in International Business Transactions– κωδ. EPA06 (Η διδασκαλία του μαθήματος είναι στην αγγλική γλώσσα, μαζί με τους φοιτητές ERASMUS+)

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Ε. Μουσταίρα

Περιεχόμενο:

"Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο Αφερεγγυότητας. Γενικές Αρχές, Εθνικοί κανόνες, Διεθνείς Συμβάσεις, Κανονισμός (ΕΚ) 1346/2000 & Κανονισμός (ΕΕ) 848/2015 (αναδιατύπωση)"

Syllabus:

The topics that will be discussed during the course are: International Insolvency Law. General Principles, National rules, International Conventions, European Regulation 1346/2000. And Recast Regulation.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ποινική Δικονομία – κωδ. 2016

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ. (Α-Κ): Η. Αναγνωστόπουλος, Ι. Ανδρουλάκης, Α. Τζαννετής

Β΄ κλιμ. (Λ-Ω): Δ. Κίουπης, Α. Λιούρδη

Περιεχόμενο:

Θεμελιώδεις αρχές της ποινικής δίκης. Προδικασία-Ενδιάμεσος διαδικασία – Διαδικασία στο ακροατήριο. Απόδειξη. Ένδικα μέσα και βοηθήματα.

Κληρονομικό Δίκαιο – κωδ. 2017

Τομέας Α΄ Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Αν. Πελλένη, Ι. Κονδύλη, Γ. Λαδογιάννης, Γ. Λέκκας, Π. Νικολόπουλος, Β. Παναγιωτόπουλος, Κ. Χριστοδούλου

Περιεχόμενο:

Εισαγωγή, κληρονομική διαδοχή, εξ αδιαθέτου διαδοχή, διαδοχή από διαθήκη, νόμιμη μοίρα, σχολάζουσα κληρονομιά, αποδοχή και αποποίηση κληρονομιάς, κληρονομική αναξιοότητα, πλειονότητα κληρονόμων, ευθύνη κληρονόμου, προστασία κληρονόμου και συναλλαγών, εκποίηση κληρονομιάς, κληρονομικές συμβάσεις, δωρεά, αιτία θανάτου, δικαιοπραξίες εν ζωή για την περίπτωση θανάτου.

Διοικητική Δικονομία – κωδ. 2018

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ.: Κ. Γιαννακόπουλος, Π - Μ. Ευστρατίου, Φροντ.: Π. Μουζουράκη

Β΄ κλιμ.: Γ. Δελλής, Π. Λαζαράτος, Αν. Τσουρουφλής, Φροντ.: Α. Κατσανού

Περιεχόμενο:

Ο έλεγχος της διοικήσεως και η διοικητική δικαιοσύνη. Το διοικητικό δικονομικό δίκαιο. Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Διοικητική δικαιοδοσία και διοικητικές διαφορές. Οργάνωση και αρμοδιότητες των διοικητικών δικαστηρίων. Η διοικητική

δίκη. Οι γενικές δικονομικές αρχές. Είδη ενδίκων βοηθημάτων και γενικές προϋποθέσεις παραδεκτής ασκήσεως τους. Η αίτηση ακυρώσεως. Η προσφυγή. Η αγωγή αποζημιώσεως. Τα άλλα ένδικα βοηθήματα. Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου και η συμμόρφωση της διοικήσεως. Γενική θεωρία των ενδίκων μέσων κατ'αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων. Η ανακοπή ερημοδικίας. Η τριτανακοπή. Η έφεση. Η αναθεώρηση. Η επανάληψη της διαδικασίας. Η αναίρεση.

Εμπορικό Δίκαιο II (Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών) – κωδ. 2019

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Γ. Αθανασίου, Ν. Βερβεσός, Εμ. Μαστρομανώλης, Γ. Σωτηρόπουλος

Περιεχόμενο:

Δίκαιο των εταιρειών είναι το δίκαιο των ενώσεων προσώπων ιδιωτικού δικαίου που έχουν ιδρυθεί με δικαιοπραξία για την επιδίωξη ορισμένου κοινού σκοπού. Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών περιλαμβάνει ειδικότερα αφενός τις προσωπικές εμπορικές εταιρείες, δηλ. την ομόρρυθμη, ετερόρρυθμη και την αφανή εταιρεία, και αφετέρου τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, δηλ. την ανώνυμη εταιρεία, την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία και την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Στις τελευταίες περιλαμβάνονται ως ιδιαίτερα εταιρικά μορφώματα οι μονοπρόσωπες εταιρείες και οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

Εκκλησιαστικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ 27

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Γ. Ανδρουτσόπουλος

Περιεχόμενο:

Το μάθημα αυτό έχει ως αντικείμενο την εξέταση του δικαίου που διέπει τις σχέσεις της Πολιτείας και των θρησκευτικών κοινοτήτων γενικώς, ιδίως δε της Πολιτείας και της επικρατούσας Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος.

Μια πρώτη ενότητα στη διδασκαλία του μαθήματος συνιστά η θρησκευτική ελευθερία, όπου αναλύεται το περιεχόμενο της και οι φραγμοί στην άσκηση της λατρείας. Μια δεύτερη ενότητα αφιερώνεται στην εξέταση των σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας. Σε αυτήν ερευνώνται εποπτικώς τα επί μέρους συστήματα σχέσεων,

εξετάζονται δε διεξοδικώς, οι σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας στη νεότερη Ελλάδα και μάλιστα τόσο ιστορικώς όσο και δογματικώς υπό το ισχύον Σύνταγμα.

Ακολούθως παρουσιάζεται συστηματικώς η ύλη του Δικαίου της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος, σε τέσσερα μέρη, τα οποία αναφέρονται αντιστοίχως στην οργάνωση της Εκκλησίας, τη διοίκηση της Εκκλησίας, το εκκλησιαστικό ποινικό δίκαιο και τα εκκλησιαστικά δικαστήρια και δικονομία.

Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο (Αστυνομικό Δίκαιο – Δημοσιουπαλληλικό Δίκαιο) – κωδ. ΥΕ21

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Αικ. Ηλιάδου, Β. Κονδύλης, Ζ. Παπαιωάννου

Περιεχόμενο:

Στοιχεία Δικαίου Δημοσίας Τάξεως και Αστυνομικού Δικαίου. Υπηρεσίες δημόσιας τάξεως. Σώματα ασφαλείας. Οργάνωση και όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας. Αρμοδιότητες και μέσα δράσεως. Αστυνομική εξουσία. Έλεγχος και ευθύνη. Στοιχεία Δημοσιουπαλληλικού δικαίου :

Βασικές έννοιες και αρχές, προϋποθέσεις διορισμού, δικαιώματα και υποχρεώσεις των δημοσίων υπαλλήλων, υπηρεσιακές μεταβολές, πειδαρχικό δίκαιο, (πειδαρχικά παραπτώματα και ποινές, πειδαρχικά όργανα και πειδαρχική διαδικασία), λύση της υπαλληλικής σχέσης, συλλογικά όργανα (υπηρεσιακά και πειδαρχικά συμβούλια).

Ποινική Καταστολή – Σωφρονιστική – κωδ. ΥΕ07

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Μ. Κρανιδιώτη, Ε. Παπαθανασόπουλος

Περιεχόμενο:

Το μάθημα εξετάζει την ιστορική εξέλιξη της δημόσιας πολιτικής για το έγκλημα και τον δράστη, με έμφαση στην εποχή του Διαφωτισμού ως τις μέρες μας, και στοχεύει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του φοιτητή σε σχέση με καίρια σύγχρονα διλήμματα της αντεγκληματικής πολιτικής.

Η διδασκαλία αναπτύσσεται σε πέντε ενότητες:

- Φιλοσοφία της ποινής: Δεοντολογικές και ωφελμιστικές θεωρίες
- Σχολές / Πρότυπα Ποινικής Καταστολής και το φιλοσοφικό τους υπόβαθρο: Κλασσική Σχολή του Ποινικού Δικαίου, Ιταλική Θετική Σχολή, Προνοιακό Πρότυπο, Δικαιϊκό Πρότυπο, Πρότυπο Διαχείρισης Κινδύνων, Έλεγχος «αντικοινωνικοτήτων» (Πολιτική Μηδενικής Ανοχής)
- Κριτική ανάλυση του ελληνικού συστήματος ποινών
- Διαφορές ως προς την τιμωρητικότητα των δυτικών έννομων τάξεων
- Σωφρονιστική νομοθεσία και η πραγματικότητα των ελληνικών φυλακών

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Συγκριτικό Δίκαιο – κωδ. 2067

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Ε. Μουσταϊρα

Περιεχόμενο:

Εξετάζονται κατά πρώτον ζητήματα θεωρητικά, όπως το πως ορίζεται αυτό, ποιές είναι οι πηγές του δικαίου, ποια είναι τα αντικείμενα και ποια η διαδικασία της σύγκρισης, ποιοι είναι οι σκοποί της σύγκρισης των νομικών συστημάτων, το αν το συγκριτικό δίκαιο αποτελεί επιστήμη ή μέθοδο, το αν είναι σκόπιμη η ταξινόμηση των νομικών συστημάτων και ποια επιχειρήματα προβάλλουν οι αντίθετοι στην ταξινόμηση αυτών. Επίσης, μεταξύ των θεωρητικών ζητημάτων που εξετάζονται είναι και αυτό της μεταφύτευσης/δανεισμού δικαίων ρυθμίσεων καθώς και το αν θα ήταν ορθότερο/σκοπιμότερο να μιλάμε για σύγκριση νομικών πολιτισμών αντί για σύγκριση δικαίων.

Στη συνέχεια εξετάζονται σε γενικές γραμμές διάφορα νομικά συστήματα του κόσμου, όπως τα δυτικά, τα μικτά, τα δίκαια των ιβηροαμερικανικών κρατών, τα αφρικάνικα αυτόχθονα δίκαια, το μουσουλμανικό δίκαιο και το νομικό σύστημα της Κίνας.

Ανακριτική – κωδ. 2098

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Μ. Κρανιδιώτη, Ε. Παπαθανασόπουλος

Περιεχόμενο:

Ερευνώνται οι μέθοδοι για την προσήκουσα και αποτελεσματική εξιχνίαση της αλήθειας σε σχέση με μία τελεσθείσα αξιόποινη πράξη (π.χ. ανθρωπομετρική και δακτυλοσκοπική μέθοδος προς εξακρίβωση της ταυτότητας του δράστη ενός εγκλήματος). Παράλληλα, εξετάζονται η ψυχολογική κατάσταση των προσώπων που συμμετέχουν σε μία (ποινική) δίκη και τα πιθανά σφάλματα στα οποία μπορούν να υποπέσουν τα πρόσωπα αυτά κατά την συμμετοχή τους σε αυτή τη διαδικασία (π.χ. πιθανές παραμορφωτικές επιδράσεις τέτοιων ψυχολογικών καταστάσεων στην ακρίβεια μιας μαρτυρικής κατάστασης). Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται, ακόμη, στην έρευνα της γνησιότητας ή/και της πατρότητας μίας γραφικής παράστασης, π.χ. μίας διαδήκης που ενδεχομένως πλαστογραφήθηκε (Δικαστική Γραφολογία). Παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης εργασιών ενισχυτικών του τελικού βαθμού εξετάσεων, όπως και για τα υπόλοιπα εγκληματολογικά μαθήματα.

Information Technology Law – EPA07 (Η διδασκαλία του μαθήματος είναι στην αγγλική γλώσσα, μαζί με τους φοιτητές ERASMUS+)

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Γ. Γιαννόπουλος

Syllabus

The course focuses on the problems arising from the interaction of law with Information

Technology. Information is placed at the centre of attention and is being examined as a

subject-matter worth legal protection. The teaching is divided into two main branches: a)

Substantive IT Law and b) Computer Applications in Law (Legal Informatics). The first branch

covers the new right to Information Society and its restrictions due to rules concerning: i)

the protection of personal data ii) the protection of secrecy of communications and iii)

intellectual property. Also the problems of Internet regulation and enforcement of

regulation are examined in depth. Furthermore emphasis is given to the new procedures

that legislators must tackle, such as the proof of evidence of electronic data, electronic

documents and digital signatures, the electronic submission of legal documents etc. The

second branch examines the area of Computer Applications In Law by studying the new tools

affecting the knowledge of the law in force (e.g. design and analysis of statute and case-law

legal databases, retrieval and process of legal data etc.)

The following modules are taught:

1. Introduction to IT Law / Legal Informatics.
2. Introduction to the Technology.
3. Internet Law and Regulation.

75

4. Cryptography and Digital Signatures

5. Legal Information Systems.

6. Process and retrieval of Legal Data / Information.

International Telecommunications law – EPA09 (Η διδασκαλία του μαθήματος είναι στην αγγλική γλώσσα, μαζί με τους φοιτητές ERASMUS+)

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Γ. Κυριακόπουλος

Περιεχόμενο:

Το διεθνές νομικό πλαίσιο της χρήσης ραδιο-συχνοτήτων. Το δικαίωμα του Κοινού να χρησιμοποιεί τις Υπηρεσίες Διεθνών Τηλεπικοινωνιών ως ειδική έκφραση του Δικαιώματος στην Έκφραση. Η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών (ITU), η δομή της και η αποστολή της. Ο Κανονισμός Ραδιοσυχνοτήτων της ITU και η διαχείριση του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων. Γενικές αρχές της δημιουργίας και χρήσης ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών. Το πρόβλημα των παράνομων ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και η αντιμετώπιση του στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου. Η χρήση δορυφόρων για τηλεπικοινωνιακούς σκοπούς. Τηλεοπτικές μεταδόσεις μέσω δορυφόρου. Οι αρχές του ΟΗΕ για την απευθείας δορυφορική μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων. Θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και διεθνούς εμπορίου σε σχέση με τις τηλεπικοινωνίες.

Syllabus:

International legal framework for the usage of radio frequencies. The right of the Public to use the International Telecommunication Service as a specific form of the Freedom of Expression. The International Telecommunication Union (ITU), its structure and its role. The ITU Radio Regulations and the management of the radio - frequency spectrum. General principles for the establishment and use of radio/tv stations. The problem of unauthorized broadcasting. The use of satellites for communication purposes. Television broadcasting by satellite. The UN Principles on Direct Broadcasting by Satellite. Satellite communications, international trade and intellectual property issues.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Εμπορικό Δίκαιο III (Δίκαιο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας) – κωδ. 2020

Τομέας Β΄ Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ευ. Κιρινή, Εμ. Μαστρομανώλης, Α. Μικρουλέα, Δ. Τζουγανάτος, Χρ. Χρυσάνθης
--

Περιεχόμενο:

Βιομηχανική ιδιοκτησία: Η βιομηχανική ιδιοκτησία είναι ο κλάδος του δικαίου που αποβλέπει στη προστασία της οικονομικής ελευθερίας είτε κατά την άσκησή της από ορισμένες μορφές προσβολής είτε στα πνευματικά επιτεύγματά της. Το δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας απαρτίζεται από το γενικό μέρος, στο οποίο γίνεται μια συνθετική παρουσίαση και προσδιορίζεται το αντικείμενο και οι αρχές προστασίας, και από το ειδικό μέρος, στο οποίο εξετάζονται οι τεχνικές δημιουργίες (ευρεσιτεχνία, υποδείγματα χρησιμότητας, βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα κ.λπ.), τα διακριτικά γνωρίσματα (σήμα, εμπορική επωνυμία) και το δίκαιο του αδέμιτου ανταγωνισμού

Ατομικό Εργατικό Δίκαιο – κωδ. 2021
--

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Δ. Λαδάς, Κ. Μπακόπουλος, Κ. Παπαδημητρίου,

Περιεχόμενο:

Γένεση, ιστορική εξέλιξη και πηγές του εργατικού δικαίου, η ατομική σύμβαση εργασίας, δικαιώματα και υποχρεώσεις του εργαζομένου, υποχρεώσεις και δικαιώματα του εργοδότη, η νομική οργάνωση της εκμεταλλεύσεως επιχειρήσεως, μεταβολή των όρων εργασίας, αναστολή και λήξη της σχέσεως εργασίας, καταγγελία της συμβάσεως εργασίας.

Εφαρμογές Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου – κωδ. 2022
--

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Α' κλιμ.: Μ. Γαβουνέλη, Μ. Κουσκουνά, Γ. Κυριακόπουλος
--

Β' κλιμ.: Α. Γουργουρίνης, Ρ. – Ε. Παπαδοπούλου

Περιεχόμενο:

Α' Γνωστικό πεδίο:

Εφαρμογές του διεθνούς δικαίου στη διεθνή και στην εσωτερική έννομη τάξη: ερμηνεία και εφαρμογή του διεθνούς και του κοινοτικού κανόνα από διεθνή και εθνικά δικαστήρια και από την εθνική διοίκηση.

Η πρακτική της ερμηνείας και εφαρμογής του διεθνούς δικαίου από διεθνή και εθνικά όργανα και η συμβολή τους στη διαμόρφωση αρχών, κανόνων και δεσμών διεθνούς δικαίου.

Θεματική εξέταση της νομολογίας διεθνών και εθνικών δικαστηρίων στη διαμόρφωση και προοδευτική ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου.

Β' Γνωστικό πεδίο:

Εφαρμογές του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου στην ενωσιακή έννομη τάξη: σύναψη διεθνών συμβάσεων σε ενωσιακό επίπεδο. Επιβολή διεθνών κυρώσεων μέσω των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ανάλυση και εμβάθυνση νομολογίας σχετικά με ζητήματα του δεσμικού και του ουσιαστικού δικαίου της Ε.Ε, και των γενικών αρχών της ενωσιακής έννομης τάξης (αρχές της καλόπιστης συνεργασίας, της επικουρικότητας, της αναλογικότητας, προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων).

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Δεληκωστόπουλος, Γ. Ορφανίδης, Στ. Παναζόπουλος, Φλ. Τριανταφύλλου, Δ. Τσικρικάς,

Περιεχόμενο:

Γενικές διατάξεις περί ένδικων μέσων – Ανακοπή ερημοδικίας – Εφεση - Αναψηλάφηση – Αναίρεση – Ανακοπή και τριτανακοπή.

Γενικό μέρος αναγκαστικής εκτέλεσης – Μέσα αναγκαστικής εκτέλεσης – Κατάσχεση κινητής περιουσίας του οφειλέτη – Κατάσχεση στα χέρια τρίτου – Κατάσχεση ακινήτων, πλοίων ή αεροσκαφών – κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων – Αναγκαστική διαχείριση – Προσωπική κράτηση

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

Ναυτικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ02

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Γ. Αθανασίου, Δ. Χριστοδούλου

Περιεχόμενο:

Το μάθημα του Ναυτικού Δικαίου δομείται ως ακολούθως: α) Εισαγωγικές παρατηρήσεις: i. Οργάνωση και λειτουργία της ναυτιλιακής αγοράς, Οικονομική και νομοπολιτική προσέγγιση - οι επί μέρους αγορές & οι δομές του ναυτικού εμπορίου, ii. πηγές και χαρακτηριστικά του ναυτικού δικαίου · β) οι βασικές έννοιες του ναυτικού δικαίου: i. Το πλοίο (τεχνική και νομική έννοια, εθνικότητα & σημαία, ναυπήγηση, κτήση κυριότητας), ii. Το περιβάλλον του πλοίου (θαλάσσιες ζώνες, ακτοπλοΐα, ανταγωνισμός) · γ) Η εκμετάλλευση του πλοίου : i. Πλοιοκτησία και εφοπλισμός (ναυτικές εταιρείες, κεφάλαια εξωτερικού, αλλοδαπές εταιρείες, ευθύνη του κυρίου του πλοίου), ii. Σύμβαση ναύλωσης (ΚΙΝΔ) και μεταφοράς (Κανόνες Χάγης-Βίσμπυ & Κανόνες Ρότερνταμ) · δ) Η θαλάσσια αποστολή: i. Το πλοίο ως μέσο πίστης (χρηματοδότηση, εμπράγματα εξασφαλίσεις, ναυτικά προνόμια), ii. Περιορισμός της ευθύνης (ΔΣ Λονδίνου 1976 και ειδικά διεθνή καθεστώτα ρύπανσης).

Δίκαιο Εμπορικών Συμβάσεων – κωδ. ΥΕ13

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Βενιέρης, Ν. Βερβεσός

Περιεχόμενο:

Εισαγωγή στο δίκαιο εμπορικών συμβάσεων. Οι εμπορικές συμβάσεις πώλησης, χερσαίας μεταφοράς, αποθήκευσης και φύλαξης και οι διαμεσολαβητικές συμβάσεις (ιδίως οι συμβάσεις παραγγελίας, πρακτορείας και μεσιτείας

Ασφαλιστικά Μέτρα – Εκούσια Δικαιοδοσία – Ειδικές Διαδικασίες – κωδ. ΥΕ14

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Δεληκωστόπουλος, Ν. Κατηφόρης Γ. Ορφανίδης, Στ. Πανταζόπουλος, Φλ. Τριανταφύλλου, Δ. Τσικρικός,

Περιεχόμενο:

Γενικές διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων – Ειδικό μέρος ασφαλιστικών μέτρων (εγγυοδοσία, προσημείωση υποθήκης, συντηρητική κατάσχεση, δικαστική μεσεγγύηση, προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεων, προσωρινή ρύθμιση κατάστασης, σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή.

Γενικές διατάξεις εκούσιας δικαιοδοσίας. Ειδικές διατάξεις εκούσιας δικαιοδοσίας.

Γενικές διατάξεις ειδικών διαδικασιών – Γαμικές διαφορές – Σχέσεις γονέων και τέκνων – Διαταγή πληρωμής – Πιστωτικοί τίτλοι – Παράδοση ή απόδοση μισθίου – Εργατικές διαφορές – Αμοιβές για παροχή εργασίας – Αυτοκινητικές διαφορές – Διατροφή και επιμέλεια τέκνων.

Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας – κωδ. ΥΕ15

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Π. Παπαρηγοπούλου

Περιεχόμενο:

Το δίκαιο της κοινωνικής ασφάλειας αναλύεται στις εξής ενότητες.

Στην πρώτη εξετάζεται η διαμόρφωση του δεσμού της κοινωνικής ασφάλισης και ειδικότερα, η οριοθέτηση και την αυτονομία του, οι πηγές του, η οργάνωση του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και η υπαγωγή στην ασφάλιση.

Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται η λειτουργία της κοινωνικής ασφάλισης που είναι οικονομική, υπό την έννοια ότι επιτυγχάνεται η κάλυψη των ασφαλισμένων από τους προκαθορισμένους ασφαλιστικούς κινδύνους μέσω των παροχών, οι οποίες χρηματοδοτούνται πρωτίστως με την οικονομική συμβολή των ίδιων και των εργοδοτών τους και μιας μικρότερης ή μεγαλύτερης σε έκταση αναδιανομής εισοδημάτων από τους οικονομικά ισχυρότερους ασφαλισμένους προς τους οικονομικά ασθενέστερους. Με αυτό το σκεπτικό αναλύονται η χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης, οι κοινωνικοασφαλιστικές παροχές και οι σύγχρονες τάσεις για την αναμόρφωση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην τρίτη ενότητα εξετάζεται το δίκαιο της υγείας και καλύπτονται θέματα οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας των κλάδων ασφάλισης ασθένειας και των λοιπών κοινωνικών υπηρεσιών υγείας, ιδίως αυτών που παρέχονται από δημόσιους φορείς.

Η τέταρτη ενότητα αναφέρεται στο δίκαιο της κοινωνικής πρόνοιας και ιδιαίτερα στις μορφές κοινωνικής αρωγής και δράσης από τα διάφορα προνοιακά προγράμματα σε συνδυασμό με τις προϋποθέσεις και την αγωγιμότητα αντίστοιχων δικαιωμάτων.

Δικαστική Ψυχολογία και Ψυχιατρική – κωδ. ΥΕ 29

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Δ. Κιούπης, Α. Λιούρδη

Περιεχόμενο:

Ανικανότητα για καταλογισμό και ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό (ανάλυση των άρθρων 34,36 Π.Κ.) Διάγνωση της ανικανότητας για καταλογισμό και της ελαττωμένης ικανότητας για καταλογισμό. Ελευθερία της βούλησης. Συνεργασία δικαστή ουσίας και ψυχιάτρου – πραγματογνώμονα. Ο δικαστικός ψυχολόγος – πραγματογνώμονας. Η ψυχολογική γνωμοδότηση της ικανότητας για καταλογισμό κατά την έννοια των άρθρων 34 και 36 Π.Κ. Ψυχολογικές μέθοδοι (test) για διερεύνηση της αξιοπιστίας των μαρτύρων, Ψυχολογία των μαρτύρων και των άλλων παραγόντων της ποινικής δίκης.

Διεθνές Ποινικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ30

Διατομεακό

Διδάσκοντες:

Περιεχόμενο:

Α' Γνωστικό Πεδίο (Τομέας Ποινικών Επιστημών)

Τα τοπικά όρια των ποινικών νόμων. Οι αρχές του διεθνούς ποινικού δικαίου. Το ποινικό δίκαιο της Ε.Ε. Το δίκαιο της εκδόσεως και αμοιβαίας διακστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις. Έννοια του πολιτικού εγκλήματος. Στοιχεία συγκριτικού ποινικού δικαίου.

Β' Γνωστικό Πεδίο (Τομέας Διεθνών Σπουδών)

Εθνικά και διεδνή συστήματα καταστολής εγκλημάτων και παράνομων πράξεων διεθνούς ενδιαφέροντος και διασυνοριακής διάστασης. Οι πηγές των διεθνών ποινικοποιήσεων. Αρχές εγκαθίδρυσης διεθνών ποινικών αρμοδιοτήτων.

Ποινική καταστολή διεθνών εγκλημάτων. Διεδνή εγκλήματα και διεδνή ποινικά δικαστήρια. Λειτουργία της διεθνούς ποινικής δικαιοσύνης. Σχέσεις εθνικής και διεθνούς ποινικής καταστολής. Η Ελλάδα και η διεδνης ποινική δικαιοσύνη.

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Μ. Κουσκουνά, Ρ. - Ε. Παπαδοπούλου

Περιεχόμενο:

Εμβάθυνση των σχέσεων εννόμων τάξεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (αρχή της αυτονομίας, της ενωσιακής έννομης τάξης, σχέσεις διεθνούς, ενωσιακής και εθνικής έννομης τάξης, σχέσεις διεθνούς και ενωσιακού δικαίου). Σχέση οικονομικής και πολιτικής οργάνωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οικονομικό Σύνταγμα της Ένωσης. Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Εσωτερική αγορά. Ελευθερία κυκλοφορίας προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Κοινή αγροτική πολιτική. Κοινή εμπορική πολιτική. Ελεύθερος ανταγωνισμός. Φορολογική εναρμόνιση.

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Βενιέρης, Χρ. Λιβαδά, Α. Μικρουλέα

Περιεχόμενο:

Τραπεζικό Δίκαιο είναι το ειδικό εμπορικό δίκαιο των εμπορών και του εμπορίου χρήματος.

Αντικείμενο του (ιδιωτικού) Τραπεζικού Δικαίου είναι η ρύθμιση των τραπεζικών συμβάσεων, όπως ενδεικτικά, οι συμβάσεις κατάθεσης, τραπεζικών λογαριασμών (περιλαμβανομένου του τραπεζικού αλληλόχρεου λογαριασμού), παροχής πιστώσεων (περιλαμβανομένης της καταναλωτικής πίστης), εγγυήσεων (περιλαμβανομένων των εγγυητικών επιστολών και της τραπεζικής ενέγγυας πίστωσης), μεταφοράς κεφαλαίων και διενέργειας πληρωμών. Ειδικότερα, το ιδιωτικό τραπεζικό δίκαιο είναι το υποσύνολο των κανόνων του τραπεζικού δικαίου που ρυθμίζει τις εργασίες και υπηρεσίες που παρέχουν οι τράπεζες τόσο προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις όσο και προς άλλες τράπεζες (διατραπεζικές), καθώς και τις συμβατικές σχέσεις που διαμορφώνονται συναφώς.

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Χρ. Τσούκα

Περιεχόμενο:

Βασικές έννοιες – Πηγές του δικαίου των αλλοδαπών – Ιστορικά στοιχεία – Αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα – Είσοδος, διαμονή, εργασία, κοινωνική ασφάλιση, φορολογική αντιμετώπιση αλλοδαπών – Δικαιώματα και υποχρεώσεις των αλλοδαπών – Έκδοση και απέλαση αλλοδαπών – Ομογενείς – Υπήκοοι κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Πρόσφυγες – Αλλοδαποί νομικά πρόσωπα (εγκατάσταση τους στην Ελλάδα – φορολογική αντιμετώπιση τους) – Νομικά πρόσωπα κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Δίκαιο ελεύθερου ανταγωνισμού – κωδ. 2105

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ευ. Κιρινή, Εμ. Μαστρομανώλης, Δ. Τζουγανάτος

Ιατρικό Δίκαιο – κωδ. 2073

Διατομεακό

Διδάσκοντες:

Αγ. Λιούρδη, Θ. Λύτρας, Π. Νικολόπουλος, Π. Παπαρρηγοπούλου, Αν. Πελλένη

- Δίκαιο της υγείας και ιατρικό δίκαιο
- Η έννομη σχέση του ασθενούς με τον ιατρό και το νοσοκομείο
- Η ενημέρωση του ασθενούς στο αστικό και ποινικό δίκαιο
- Η συναίνεση του ασθενούς στο αστικό και ποινικό δίκαιο
- Το ιατρικό σφάλμα ως πηγή ευθύνης
- * Αστική ευθύνη
- * Ποινική ευθύνη
- * Πειθαρχική ευθύνη

Διεθνές Δίκαιο Εναέριου Χώρου – Διαστήματος/Αεροπορικό Δίκαιο – κωδ. 2074

Διατομεακό

Διδάσκοντες:

Γ. Κυριακόπουλος, Χρ. Χρυσάνθη

Περιεχόμενο:

Α' Γνωστικό Πεδίο

Δημόσιο διεθνές δίκαιο εναέριου χώρου. Νομικό καθεστώς εναέριου χώρου, εθνικού και διεθνούς. Οι δικαιοδοσίες του παράκτιου κράτους στον εναέριο χώρο, εθνικό και διεθνή. Διεθνείς οργανισμοί, διαχείριση και εκμετάλλευση του εναέριου χώρου. Το δεσμικό πλαίσιο οργάνωσης του «Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού». Διεθνές δεσμικό πλαίσιο εναέριου κυκλοφορίας. Οι στρατιωτικές χρήσεις του εναέριου χώρου.

Διεθνές δίκαιο εξω-ατμοσφαιρικού Διαστήματος

Ορισμός και αντικείμενο του δικαίου Διαστήματος, πηγές και υποκείμενα, η διεθνής ευθύνη από δραστηριότητες στο διάστημα, δορυφόροι και remote sensing, διαστημικές δραστηριότητες και προστασία του γήινου και εξωγήινου περιβάλλοντος, στρατιωτικές χρήσεις του διαστήματος.

Β' Γνωστικό πεδίο

Ιδιωτικό αεροπορικό δίκαιο. Πηγές του αεροπορικού δικαίου. Το νομικό καθεστώς του αεροσκάφους και τα εμπράγματα δικαιώματα σε αυτό. Νηολόγης αεροσκαφών, Συμβάσεις εκμετάλλευσης αεροσκαφών. Ναύλωση. Μίσθωση. Αεροπορική μεταφορά. Η ευθύνη του αεροπορικού μεταφορέα για τους επιβάτες τις αποσκευές και τα εμπορεύματα. Η Διεθνής Σύμβαση του Μόντρεαλ, το πεδίο εφαρμογής και οι ρυθμίσεις της. Η κοινοτική νομοθεσία.

Η κρατική εποπτεία της επιχείρησης αεροπορικής μεταφοράς. Προϋποθέσεις αδειοδότησης. Ο δεσμός του Υπόλογου Διευθυντή. Διερεύνηση αεροπορικών ατυχημάτων. Αγωγές και αξιώσεις συγγενών θυμάτων αεροπορικών ατυχημάτων. Η χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη. Ο κύκλος της οικογένειας και των προσώπων που νομιμοποιούνται στην έγερση αγωγής για χρηματική ικανοποίηση ένεκα ψυχικής οδύνης. Ζητήματα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και διεθνούς δικαιοδοσίας. Η ευθύνη του κατασκευαστή αεροσκάφους.

Business Acquisitions And Mergers – κωδ. EPA08

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Χρ. Χρυσάνθης

Syllabus:

Types of business acquisitions; share deals, asset deals, capital increase and legal mergers. Types of legal mergers. - Liability for information memorandum regarding business acquisitions. Legal and financial due diligence. Share transfer agreements. Liability for the value of the transferred shares, or assets. - The merger process. Shareholders' and creditors protection during the merger process. Liability in the context of merger transactions. - Competition law implications of business acquisitions; mergers and full function enterprises. - Employees' rights in case of business acquisitions. - Hostile takeovers.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Φιλοσοφία του Δικαίου – κωδ. 2024

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Φ.Βασιλόγιαννης, Β. Βουτσάκης, Κ. Παπαγεωργίου

Περιεχόμενο:

Μια σύντομη εισαγωγή στη φιλοσοφία. Η φιλοσοφία του δικαίου ως κλάδος της πρακτικής φιλοσοφίας. Από τα συγκεκριμένα ηθικά και πολιτικά ερωτήματα στις θεμελιώδεις αξιολογήσεις. Άτομο, κοινωνία και κράτος. Η σχέση δικαίου, ηθικής και πολιτικής. Η έννοια του δικαίου (βασικές ιδέες για το δίκαιο, ο διάλογος των θεωριών). Νομικός δετικισμός, φυσικό δίκαιο, αντιδετικισμός (οι θεωρίες, τα ερωτήματα, οι πρωταγωνιστές και οι δεσμικές συνέπειες). Η έννοια της δικαιοσύνης και οι θεμελιώδεις πολιτικές θεωρίες από την αρχαιότητα στην νεωτερικότητα. Η σκοπιά της ηθικής και οι βασικές κανονιστικές θεωρίες: ωφελιμισμός, δεοντοκρατία, αρεταϊκή ηθική (αξίες, μέθοδοι, πρωταγωνιστές). Ειδικά πεδία (ενδεικτικά: δημοκρατία, υπακοή στους νόμους, θρησκεία και δίκαιο, φιλοσοφία της ποινής, δίκαιος πόλεμος και τρομοκρατία, φιλοσοφία του ιδιωτικού δικαίου, ισότητα και ελευθερία, λογοτεχνία και δίκαιο).

Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο – κωδ. 2025

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Χ. Παμπούκης, Χρ. Τσούκα

Περιεχόμενο:

Εισαγωγή – Έννοια – Διακρίσεις – Μέθοδος – Ιστορική επισκόπηση – Γενική θεωρία (νομικός χαρακτηρισμός, γεννοί, προκρίματα, καταστρατήγησις δικαίου, εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου, δημόσια τάξη κ.λ.π.)

Ειδικό Μέρος: Φυσικά και νομικά πρόσωπα στο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, ενοχικό διεθνές δίκαιο, εμπράγατο διεθνές δίκαιο, οικογενειακό διεθνές δίκαιο, κληρονομικό διεθνές δίκαιο, δικονομικό διεθνές δίκαιο (διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων, δικαστική αρωγή), ιθαγένεια (γενική θεωρία, κτήση και απώλεια ελληνικής ιθαγένειας).

Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο – κωδ. 2026

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Δ. Λαδάς, Κ. Μπακόπουλος, Κ. Παπαδημητρίου

Περιεχόμενο:

Η δημιουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, συνδικαλιστικές ελευθερίες - Σύνταγμα και διεθνείς εγγυήσεις, δίκαιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων, προστασία της συνδικαλιστικής δράσεως, δίκαιο των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, επίλυση των συλλογικών διαφορών με μεσολάβηση και διαιτησία, δίκαιο της εκμεταλλεύσεως (κανονισμοί εργασίας-συμβούλια εργαζομένων), δίκαιο της απεργίας και της ανταπεργίας.

Εφαρμογές Αστικού Δικαίου – κωδ. 2027

Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Α' κλιμ. (Α – Ι): Ε. Δακορώνια, Μ. Αυγουστιανάκης, Γ. Λαδογιάννης, Θ. Λύτρας, Γ. Μεντής, Κλ. Ρούσσοι, Ζ. Τσολακίδης

Β' κλιμ. (Κ – Ν): Κ. Χριστακάκου – Φωτιάδη, Κ. Καραγιάννης, Αντ. Καραπατζός, Π. Νικολόπουλος, Β. Παναγιωτόπουλος, Π. Παπαρσενίου, Αν. Πελλένη

Γ' κλιμ. (Ν – Ω): Δ. Παπαδοπούλου, Γ. Γεωργιάδης, Δ. Λιάππης, Γ. Λέκκας, Ελ. Πούλου - Οικονομίδου, Χρ. Σταμπέλου

Περιεχόμενο:

Σύνδεση των επιμέρους κλάδων του αστικού δικαίου με ανάλυση και επεξεργασία πρακτικών θεμάτων.

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

Πτωχευτικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ ΙΙ

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Κ. Κάμτσιου, Εμ. Μαστρομανώλης, Γ. Μιχαλόπουλος

Περιεχόμενο:

Το πτωχευτικό δίκαιο εφαρμόζεται σε περίπτωση οικονομικής κατάρρευσης του οφειλέτη εμπόρου. Σκοπός του είναι η ισότιμη ικανοποίηση των εγχειρόγραφων πιστωτών στην περίπτωση που δεν επαρκεί η περιουσία του οφειλέτη για την ικανοποίηση όλων. Το δίκαιο της πτώχευσης περιλαμβάνει ιδίως τις προϋποθέσεις, την διαδικασία κήρυξης και την οργάνωσή της, την νομική θέση του πτωχέυσαντος και τις κατηγορίες των πτωχευτικών πιστωτών, τις εργασίες και την περάτωση της πτώχευσης. Προς το πτωχευτικό δίκαιο, ως δίκαιο εκκαθάρισης μη βιώσιμων επιχειρήσεων στην βάση της αρχής της ισότητας των πιστωτών, συσχετίζεται το δίκαιο εξυγίανσης των επιχειρήσεων.

Δίκαιο Εκμεταλλεύσεως – κωδ. ΥΕ24

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Δ. Λαδάς, Κ. Μπακόπουλος, Κ. Παπαδημητρίου

Περιεχόμενο:

Ι. Γενικά περί συμμετοχής των εργαζομένων στις επιχειρήσεις. Συμβούλια εργαζομένων.

ΙΙ. Το διευθυντικό δικαίωμα: Έννοια και νομική θεμελίωση, περιεχόμενο του διευθυντικού δικαιώματος και διάκριση από άλλες πηγές κανόνων (ρυθμίσεων) της εργασιακής σχέσης. Όρια επιτρεπτής άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος

III. Ο κανονισμός εργασίας: Έννοια και περιεχόμενο κανονισμών εργασίας, νομοθετικό πλαίσιο, είδη και διαδικασία κατάρτισης, νομική ενέργεια κανονισμών εργασίας. Αρμοδιότητα κατάρτισης νέου και τροποποίησης υφισταμένου κανονισμού εργασίας. Η πρόβλεψη ορίου ηλικίας στον κανονισμό εργασίας και η επίδρασή του στο δικαίωμα καταγγελίας. Το πειθαρχικό δίκαιο της εκμετάλλευσης (αρχές, διαδικασία, ποινές), η σχέση της πειθαρχικής εξουσίας με το δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.

IV. Η πρακτική της εκμετάλλευσης: Έννοια και προϋποθέσεις δημιουργίας πρακτικής της εκμετάλλευσης, νομική φύση. Το αντικείμενο της πρακτικής της εκμετάλλευσης (οι οικειοθελείς παροχές του εργοδότη). Μεταβολή και κατάργηση της πρακτικής της εκμετάλλευσης

V. Προαγωγές

V.Ομαδικές απολύσεις- Μεταβίβαση επιχειρήσεων

VI. Ατυπικές μορφές απασχόλησης

Δίκαιο Περιβάλλοντος – κωδ. ΥΕ04

Διατομεακό

Διδάκοντες:

Η. Αναγνωστόπουλος, Μ. Γαβουνέλη, Ε. Δακωρόνια Γ. Δελλής, Χρ. Μυλωνόπουλος, Ελ. Πούλου - Οικονομίδου

Περιεχόμενο:

A. Προστασία του περιβάλλοντος από πλευράς συνταγματικού και διοικητικού δικαίου. Φορείς και αποδέκτες των δικαιωμάτων επί του περιβάλλοντος, νομική ισχύς και ένδικη προστασία. Σύγκρουση προστασίας περιβάλλοντος και προστασίας της ιδιοκτησίας, η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας για την προστασία της φύσης, η περιβαλλοντική πληροφόρηση, ευθύνη αποζημίωσης για περιβαλλοντικές βλάβες, η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, η προστασία των δασών.

B. Προστασία του περιβάλλοντος μέσω των διατάξεων προστασίας της προσωπικότητας, περί αδικοπραξιών, γειτονικού δικαίου και καταχρήσεως δικαιώματος. Ειδικός νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος και ασφαλιστική κάλυψη των οικολογικών ζημιών.

Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ23

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Π-Μ Ευστρατίου

Περιεχόμενο:

Συνταγματικό πλαίσιο. Πολεοδομικό κεκτημένο. Αρχές βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης. Φορείς του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Συμμετοχή των Ο.Τ.Α και των ιδιωτών στον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Διαδικασία εκπονήσεως και νομική φύση των χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων και μελετών.

Ρυμοτομία, Αναγκαστική Απαλλοτρίωση, Τακτοποίηση Προσκύρωση, Αστικός Αναδασμός, Πράξεις Εφαρμογής, Εισφορές σε γή και χρήμα, Δικαίωμα προτιμήσεως, Μεταφορά Συντελεστή Δομήσεως (ΜΣΔ). Οικονομική άδεια. Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός(ΓΟΚ). Κτιριοδομικός Κανονισμός. Ειδικοί κανόνες δομήσεως. Δόμηση σε δασικές εκτάσεις και αιγιαλούς. Παραδοσιακοί οικισμοί και διατηρητέα κτίρια. Οικοδομικοί συνεταιρισμοί. Αυθαίρετη δόμηση. Νομιμοποίηση αυθαιρέτων. Κατεδάφιση αυθαιρέτων.

Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι – κωδ. ΥΕΙ6

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Ι.Ανδρουλάκης, Α. Διονυσοπούλου

Περιεχόμενο:

Διδάσκεται η ύλη διάφορων ειδικών ποινικών νόμων, όπως του νόμου για την καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, των διατάξεων για την καταπολέμηση των εγκληματικών οργανώσεων, του νόμου για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες κ.λ.π.

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο – κωδ. 2078

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Α. Γουργουρίνης, Γ. Κυριακόπουλος

Περιεχόμενο:

Προσδιορισμός του διεθνούς οικονομικού δικαίου, παράγοντες των διεθνών οικονομικών σχέσεων, φάσεις εξέλιξης της διεθνούς οικονομικής τάξης. Διεθνές δίκαιο του εμπορίου : Βασικές αρχές της GATT (ρήτρα μάλλον ευνοούμενου κράτους, ντάπινγκ, επιδοτήσεις εξαγωγών, κ.α.) εμπορικές διαπραγματεύσεις («γύροι»).

Οι συμφωνίες του Γύρου της Ουρουγουάης (γεωργία, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, TRIMS, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, μέτρα διασφάλισης, Γενική Συμφωνία για τις υπηρεσίες, επίλυση των διαφορών).

Διαιτησία – Διεθνές και Ευρωπαϊκό (κοινοτικό και συγκριτικό) Αστικό Δικονομικό Δίκαιο - κωδ.2079

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Δεληκωστόπουλος, Ν. Κατηφόρης, Γ. Ορφανίδης, Στ. Πανταζόπουλος, Φλ. Τριανταφύλλου, Δ. Τσικρικάς

Περιεχόμενο:

Αυτόνομο διεθνές δικονομικό δίκαιο (διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων)-Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων στον κοινοτικό χώρο- Διαδικασία ενώπιον του ΔΕΚ και του Πρωτοδικείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Εσωτερική και διεθνής διαιτησία- Σύμβαση της Νέας Υόρκης.

Σύγχρονες Μορφές Πιστωτικών Συναλλαγών και Τρόποι Ασφάλισης των Πιστώσεων
– κωδ. 2080

Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Κ. Χριστακάκου-Φωτιάδη, Θ. Λύτρας, Β. Παναγιωτόπουλος

Περιχόμενο:

Συγκριτική επισκόπηση εμπράγματων (υποθήκη, προσημείωση υποθήκης, ενέχυρο κατά τον ΑΚ και το ν. 2844/2000) και προσωπικών ασφαλειών (εγγύηση, παθητική εις ολόκληρον ενοχή, σωρευτική αναδοχή χρέους κ.ά.) – μορφώματα εξασφάλισης των πιστώσεων στη σύγχρονη συναλλακτική ζωή (σύμφωνο επιφύλαξης της κυριότητας, καταπιστευτική εκχώρηση, χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), εγγυητική επιστολή κ.ά.). Εξέταση βασικών μορφών πιστωτικών συμβάσεων, όπως αλληλόχρεος λογαριασμός, σύμβαση ανοίγματος πίστωσης με αλληλόχρεο λογαριασμό κ.ά.

Σεμινάριο Δημοσίου Δικαίου – κωδ. 2085

Τομέας Δημοσίου Δικαίου – κωδ. 2085

Διδάσκοντες:

Κ. Γιαννακόπουλος, Χρ. Γκόρτσος, Π. Παπαρηγοπούλου

Περιχόμενο:

Ανάλυση σύγχρονων ζητημάτων συνταγματικού και διοικητικού δικαίου μέσα από το σχολιασμό αποφάσεων ανώτατων δικαστηρίων και ανεξάρτητων αρχών.

Σεμινάριο Β' Ιδιωτικού Δικαίου – κωδ. 2115

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου – κωδ. 2115

- Σεμινάριο Εργατικού Δικαίου:

Διδάσκοντες:

Δ. Λαδάς, Κ. Μπακόπουλος Κ. Παπαδημητρίου

Περιεχόμενο:

Το σεμινάριο αποβλέπει στην εμβάθυνση ζητημάτων συλλογικού και εργατικού Δικαίου.

- Σεμινάριο Εμπορικού Δικαίου:

Διδάσκοντες:

I. Βενιέρης, Χρ. Λιβαδά, Α. Μικρουλέα, Γ. Σωτηρόπουλος, Δ. Τζουγανάτος, Χρ. Χρυσάνθης

Περιεχόμενο:

Επίκαιρα θέματα από τους κλάδους του Εμπορικού Δικαίου.

Σεμινάριο Διεθνών Σπουδών – κωδ. 2116

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Μ. Γαβουνέλη, Α. Γουργουρίνης, Μ. Κουσκουνά, Γ. Κυριακόπουλος, Ρ.– Ε. Παπαδοπούλου Χρ. Τσούκα

Περιεχόμενο:

Απευδύνεται σε φοιτητές που έχουν διδαχθεί μαθήματα του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Μελετώνται ζητήματα επικαιρότητας του διεθνούς δικαίου μέσα από τη νομολογία διεθνών δικαστηρίων και τη διεθνή πρακτική. Το σεμινάριο είναι διαδραστικό και οι φοιτητές συμμετέχουν στη συζήτηση και εκπονούν εργασίες που παρουσιάζονται και συζητούνται.

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου – κωδ. 2028

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ.: Θ. Αντωνίου, Π. Λαζαράτος

Β΄ κλιμ.: Β. Κονδύλης, Αντ. Παντελής, Ζ. Παπαϊωάννου,

Γ΄ κλιμ.: Γ. Δελλής, Ν. Παπασπύρου

Δ΄ κλιμ.: Γ. Γεραπετρίτης, Κ. Γιαννακόπουλος, Ι. Δρόσος

Φροντ.: Χρ. Γκόρτσος (Νομολογία Δημοσίου Οικονομικού Δικαίου)

Περιεχόμενο:

Σύνδεση των επιμέρους κλάδων του δημοσίου δικαίου με ανάλυση και επεξεργασία πρακτικών θεμάτων.

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Ι. Δεληκωστόπουλος, Ν. Κατηφόρης, Γ. Ορφανίδης, Στ. Πανταζόπουλος, Φλ. Τριανταφύλλου, Δ. Τσικρικάς

Περιεχόμενο:

Σύνθεση των επιμέρους κλάδων του αστικού δικονομικού δικαίου με ανάλυση και επεξεργασία πρακτικών θεμάτων.

Εφαρμογές Ποινικού Δικαίου – Ποινικής Δικονομίας – κωδ. 2030

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Α΄ κλιμ. (Α – Κ): Η. Αναγνωστόπουλος, Α. Δημάκης, Α. Διονυσοπούλου, Α. Λιούρδη

Β΄ κλιμ. (Λ – Ω): Ι. Ανδρουλάκης, Χρ. Μυλωνόπουλος, Α. Τζαννετής, Γ. Τριανταφύλλου

Περιεχόμενο:

Ασκήσεις εμβάθυνσης σε όλο το φάσμα του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου με ανάλυση των τεχνικών επίλυσης σύνθετων προβλημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους λόγους άρσης του αδίκου, στη συμμετοχή, στα ζητήματα συρροής, στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και περιουσίας, στα εγκλήματα κατά της ζωής και σωματικής ακεραιότητας, στην πλαστογραφία, καθώς και στα ένδικα μέσα, τις ακυρότητες της ποινικής διαδικασίας κ.λ.π.

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

Φορολογικό Δίκαιο – κωδ. ΥΕ05

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Αν. Τσουρουφλής

Περιεχόμενο:

Έννοια και διακρίσεις των φόρων. Γενικές αρχές του φορολογικού δικαίου. Το ελληνικό φορολογικό σύστημα. Η διοικητική φορολογική διαδικασία. Η δικαστική προστασία στις φορολογικές διαφορές.

Μεθοδολογία του Δικαίου – κωδ. ΥΕ09

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Φ. Βασιλόγιαννης, Β. Βουτσάκης, Κ. Παπαγεωργίου

Περιεχόμενο:

Η νομική ως επιστήμη. Δίκαιο και γλώσσα. Γενική θεωρία των κανόνων δικαίου. Η δικαιοδοτική πράξη και η θεμελίωση της. Επιλογή του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου

και νομικός χαρακτηρισμός της επίδικης σχέσης. Ερμηνεία του νόμου. Κάλυψη κενών και δικαστική δικαιοπλασία.

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Ι. Ανδρουλάκης, Α. Διονυσοπούλου

Περιεχόμενο:

Το μάθημα αυτό προσφέρεται σε όσους φοιτητές ενδιαφέρονται να γνωρίσουν έναν από τους πιο σύγχρονους και πιο ανεπτυγμένους τομείς του Ποινικού Δικαίου. Οι παραδόσεις χωρίζονται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος (Γενικό) γίνεται εισαγωγή στην οικονομική εγκληματικότητα και ειδικότερα σε εκείνη των επιχειρήσεων. Ακολουθώς μελετάται η ποινική έννοια του οικονομικού εγκλήματος, το αξιόποινο των επιχειρήσεων (διεθνώς) και το σύστημα κυρώσεων σε βάρος των οικονομικών εγκληματιών. Στο δεύτερο μέρος (Ειδικό) εξετάζονται σε βάθος ορισμένες κατηγορίες οικονομικών εγκλημάτων, όπως είναι λ.χ. τα φορολογικά, τα χρηματιστηριακά, η ευρωπαϊκή κ.ά. Τέλος, το τρίτο μέρος (Δικονομικό) ασχολείται με τους δεσμούς που είναι επιφορτισμένοι με την αποκάλυψη και δίωξη του οικονομικού εγκλήματος, ενώ ερευνώνται και ειδικότερα δικονομικά ζητήματα (διάκριση διοικητικών ελέγχων και ανακριτικών ερευνών, δικαιώματα των καθ' ων κ.ά.)

Τομέας Διεθνών Σπουδών

Διδάσκοντες:

Χ. Παμπούκης

Περιεχόμενο:

Πολυεθνικές εταιρίες – Διεθνείς συγχωνεύσεις εταιριών – Διεθνείς πτωχεύσεις – Lex Mercatoria – Αρχές του Unidroit – Επενδύσεις – Εθνικοποιήσεις επιχειρήσεων – Διεθνείς πωλήσεις – Διεθνείς Μεταφορές – Ασφάλιση εμπορευμάτων – Διεθνείς τραπεζικές εργασίες – Διεθνής συνεργασία επιχειρήσεων (παραχωρήσεις δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, εμπορική αντιπροσωπεία) – Ελεύθερος ανταγωνισμός – Διεθνής εμπορική διαιτησία – Φορολογικό διεθνές δίκαιο.

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Γ.Γιαννόπουλος, Α. Βαρβέρης (Ε.ΔΙ.Π.)

Περιεχόμενο:

Το μάθημα εστιάζεται στα προβλήματα που γεννώνται από την αλληλεπίδραση δικαίου και νέων τεχνολογιών. Με επίκεντρο την πληροφορία ως έννομο αγαθό, η διδασκαλία διαχωρίζεται σε δύο επιμέρους κλάδους:

1^ο) Ουσιαστικό δίκαιο πληροφορικής: Διδάσκεται το νέο δικαίωμα στην Κοινωνία της Πληροφορίας και οι κύριοι περιορισμοί του, όπως η προστασία των προσωπικών δεδομένων, του απορρήτου των επικοινωνιών και της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα προβλήματα επιβολής των ρυθμίσεων και ελέγχου της νόμιμης χρήσης των νέων τεχνολογιών, με κύριο παράδειγμα το Internet. Εξετάζονται, επίσης, οι καινοτόμες - λόγω της τεχνολογίας - διαδικασίες που καλείται να ρυθμίσει ο νομοθέτης και να εφαρμόσουν οι νομικοί, όπως π.χ. η αποδεικτική δύναμη των ηλεκτρονικών δεδομένων, τα ηλεκτρονικά έγγραφα και οι ηλεκτρονικές δικαιοπραξίες, οι ηλεκτρονικές υπογραφές, η ηλεκτρονική υποβολή δικογράφων κλπ.

2^ο) Εφαρμογές της πληροφορικής για το δίκαιο: Αναπτύσσονται εκτενώς τα νέα τεχνολογικά εργαλεία, από τα οποία πλέον εξαρτάται η γνώση του ισχύοντος δικαίου, όπως π.χ. οι βάσεις δεδομένων νομοθεσίας και νομολογίας (ανάλυση, σχεδιασμός, χρήση), η ηλεκτρονική αναδίφηση και η επεξεργασία των νομικών πληροφοριών, η βελτίωση των μεθόδων έρευνας σε ηλεκτρονικά μέσα κλπ. Γίνονται επίσης αναφορές στις ερευνητικές προσπάθειες εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης στο χώρο του δικαίου και τα νομικά συστήματα - εμπειρογνώμονες.

Βασική παραδοχή για τη διδασκαλία του μαθήματος είναι ότι οι φοιτητές δεν διαθέτουν τεχνικές γνώσεις υπολογιστών. Για το σκοπό αυτό διεξάγεται παράλληλα και ειδικό προαιρετικό σεμινάριο στο Εργαστήριο Πολυμέσων της Σχολής.

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς - κωδ. 2107

Τομέας Β' Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

N. Βερβεσός, Χρ. Λιβαδά, Α. Μικρουλέα

Περιεχόμενο:

Το Δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς είναι το δίκαιο που διέπει την κεφαλαιαγορά, τα χρηματοπιστωτικά μέσα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αυτήν, τις επενδυτικές υπηρεσίες, τις χρηματοπιστωτικές αγορές, την προστασία του επενδυτή που συναλλάσσεται στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τις εταιρίες των οποίων οι

κινητές αξίες αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στην κεφαλαιαγορά (εισηγμένες εταιρίες).

Σεμινάριο Αστικού Δικαίου – κωδ. 2081

Τομέας Α΄ Ιδιωτικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα Α΄ Ιδιωτικού Δικαίου

Περιεχόμενο:

Αναλύονται ειδικά θέματα με έμφαση στη νομολογία αστικού δικαίου σε σεμιναριακή μορφή (με εκπόνηση γραπτών εργασιών και προφορικής παρουσίασής της).

Σεμινάριο Ποινικών Επιστημών – κωδ. 2086

Τομέας Ποινικών Επιστημών

Διδάσκοντες:

Δ. Κιούπης, Μ. Κρανιδιώτη

Περιεχόμενο:

Το Σεμινάριο Ποινικών Επιστημών προσφέρεται στους τελειόφοιτους φοιτητές της Νομικής Σχολής που επιθυμούν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σε όλο το πεδίο των Ποινικών Επιστημών. Διεξάγεται από τους διδάσκοντες του Τομέα Ποινικών Επιστημών και τελεί υπό την επίβλεψη των επίκουρων καθηγητών κκ. Δ. Κιούπη και Ν. Λίβου. Ο εκπαιδευτικός στόχος του Σεμιναρίου είναι να καλλιεργήσει στους φοιτητές την δημιουργικότητα και την κριτική σκέψη υπό συνθήκες ομαδικής εργασίας. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός οι φοιτητές καλούνται είτε να παρουσιάσουν την εξέλιξη της νομολογίας σε συγκεκριμένο πεδίο του ουσιαστικού ή του δικονομικού ποινικού δικαίου, είτε να συντάξουν σχέδιο νόμου με συναφή αιτιολογική έκθεση σε σύγχρονα θέματα της σύνολης ποινικής επιστήμης. Η αξιολόγηση των επιδόσεων των φοιτητών προκύπτει ανά ένα τρίτο από την προπαρασκευή τους, από την παρουσίαση της εργασίας τους και από την κριτική συμμετοχή τους στις παρουσιάσεις των υπολοίπων συναδέλφων τους. Για την εκπλήρωση των εκπαιδευτικών αναγκών του Σεμιναρίου απαιτείται οι φοιτητές να κατέχουν άριστα την Αγγλική ή μια άλλη ξένη γλώσσα και να είναι σε θέση να κατανοήσουν και να επεξεργαστούν την θεωρία και την νομολογία στην γλώσσα αυτή.

Σεμινάριο Ιστορίας Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας και Εκκλησιαστικού Δικαίου – κωδ. 2087

Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου (Ιστορία, Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Εκκλησιαστικό)

Διδάσκοντες:

Γ. Ανδρουτσόπουλος, Ε. Ρεθυμιωτάκη, Αν. Χέλμης, Μ. Μαροπούλου (Επ. Συνεργάτης)

Περιεχόμενο:

Η διδασκαλία του σεμιναρίου θα γίνει σε δύο κατευθύνσεις οι φοιτητές είναι ελεύθεροι να επιλέξουν την κατεύθυνση που επιθυμούν.

Α΄ Κατεύθυνση: Δίκαιο και Λογοτεχνία (Αν. Χέλμης, Ε. Ρεθυμιωτάκη, Μ. Μαροπούλου)

Το σεμινάριο «Δίκαιο και Λογοτεχνία» εισάγει στην κίνηση δίκαιο και λογοτεχνία, ένα θεωρητικό ρεύμα που τα τελευταία χρόνια τείνει να αποτελέσει διακριτό ακαδημαϊκό κλάδο στον χώρο των νομικών σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό, διερευνώνται οι κοινοί τόποι του δικαίου και λογοτεχνίας, προκειμένου να επισημανθούν οι αμοιβαίες επιδράσεις (και) ή οι διαλεκτικές διαφοροποιήσεις τους, με στόχο την ανανέωση της κατανόησης του δικαίου ως γνωστικού αντικειμένου που ανήκει και στο πεδίο των ανθρωπιστικών επιστημών.

Μεταξύ των θεμάτων που απασχολούν το σεμινάριο είναι το δίκαιο στη λογοτεχνία, με επίκεντρο την παρουσία του δικαίου και των λειτουργιών του σε λογοτεχνικά και ποιητικά κείμενα, η λογοτεχνία στο δίκαιο, η λογοτεχνική/ ρητορική διάσταση του λόγου του νόμου και των νομοθετικών κειμένων, το δίκαιο της λογοτεχνίας με έμφαση στις εξωγενείς ή ενδογενείς λογοκριτικές πρακτικές, καθώς και η σχέση νομικής και λογοτεχνικής ερμηνείας, όπου συγκρίνονται τα κυριότερα σύγχρονα ρεύματα ερμηνευτικής λογοτεχνικής κριτικής με τις ερμηνευτικές σχολές του δικαίου προκειμένου να επισημανθούν οι μεταξύ τους συσχετισμοί και διαφοροποιήσεις.

Β΄ Κατεύθυνση: Ιδιαίτερα Εκκλησιαστικά Καθεστώτα στην Ελληνική Επικράτεια (Γ. Ανδρουτσόπουλος)

Αντικείμενο της κατεύθυνσης θα είναι το δίκαιο που διέπει όλες εκείνες τις περιοχές της ελληνικής επικράτειας που υπάγονται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως, καθώς στην ελληνική επικράτεια ισχύουν παράλληλα τέσσερα συστήματα κανόνων εκκλησιαστικού δικαίου της ίδιας, δηλαδή ορθόδοξης, δογματικής κατεύθυνσεως.

Ειδικότερα, εξετάζονται τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα στην ελληνική επικράτεια, τα οποία προβλέπονται και κατοχυρώνονται ήδη στο άρθρο 3 παρ. 2

του Συντάγματος, δηλαδή, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και ειδικότερα οι εκκλησιαστικές επαρχίες Δωδεκανήσου, η ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης και το Άγιον Όρος, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους (άρθρο 105 Σ.)

Ευρωπαϊκό Συνταγματικό και Ευρωπαϊκό Διοικητικό Δίκαιο – κωδ. 2106

Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Διδάσκοντες:

Θ. Αντωνίου, Π – Μ Ευστρατίου

Περιεχόμενο:

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει πάνω από έναν αιώνα. Ξεκίνησε ως η Ευρώπη των έξι σε έναν συγκεκριμένο βιομηχανικό τομέα. Σήμερα η Ευρώπη αναπτύσσει δραστηριότητα σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Δημιουργήθηκε ως ένας διεθνής οργανισμός αλλά εξελίχθηκε σε μια συνταγματική ένωση κρατών. Το μάθημα αυτό θα έχει ως αντικείμενο την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη Λισσαβόνα και ειδικότερα την κλασική συνταγματική προσέγγιση της. Η θεματική θα εξεταστεί σε τέσσερα κεφάλαια: 1. την ιστορία της και τους δεσμούς της, 2. τις λειτουργίες και τις διαδικασίες διακυβέρνησής της και 3. τα δικαιώματα και ένδικα βοηθήματα των Ευρωπαίων πολιτών.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Συστηματική ανάλυση των βασικών δεσμών και αρχών του ουσιαστικού και δικονομικού διοικητικού δικαίου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Γενικές αρχές διοικητικού δικαίου στον ευρωπαϊκό νομικό χώρο – Οργάνωση, προσωπικό και καθήκοντα της δημόσιας διοίκησης – Μορφές διοικητικής δράσης και διοικητική διαδικασία – Δημοκρατική νομιμοποίηση και έλεγχος της διοικητικής δράσης – Έννομη προστασία – Πολιτικός έλεγχος, ατομοκεντρικός προσανατολισμός, χρηστή διοίκηση – Θεσμική και διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών.

6.2 ERASMUS+ COURSES 2017 – 2018

Στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+ προσφέρονται τα παρακάτω μαθήματα.

ERASMUS+ COURSES 2017 – 2018

COURSE LIST 2017 – 2018

Winter Semester 2017

*TITLE OF COURSE**LANGUAGE**HRS/WEEK**PROFESSORS*

<i>TITLE OF COURSE</i>	<i>LANGUAGE</i>	<i>HRS/WEEK</i>	<i>PROFESSORS</i>
1. European Administrative Systems	English	2hrs/week	P. Mouzourakis
2. Comparative Public Law	French	2hrs/week	K. Yannakopoulos/ V. Kondylis
3. National & International Protection of Fundamental Rights	German	2hrs/week	S. Vlachopoulos
4. Public Health Law	English	2hrs/week	P. Paparrigopoulou
5. Introduction to Greek Civil Law	English	2hrs/week	P. Nikolopoulos
6. European Law	English	4hrs/week (8ects)	M. Kouskouna/Rev.-Emm. Papadopoulou /M. Perakis
7. International Investment Law (former “Public International Law (International Economic Law)”)	English	3hrs/week Code EPA05 Ects 4	A. Gourgourinis
8. Introduction to Civil Procedure Law and International Civil Procedure Law	German	2hrs/week	D. Tsirikas
9. Labour Law I (Individual)	English	2hrs/week	K. Bakopoulos / D. Ladas
10. Civil Procedure	French	2hrs/week	I. Delikostopoulos
11. Information Technology Law	English	3hrs/week Code EPA07 Ects 4	G. Yannopoulos
12. Criminal Procedure and Special Issues of Criminal Law	English	2hrs/week	E.Anagnostopoulos/ I.Androulakis/A.Dionysopoulou
13. Intellectual Property Law	English	3hrs/week	C. Chrissanthis
14. Competition Law	English	3hrs/week	E. Mastromanolis
15. Maritime Law	English	3hrs/week	D.Christodoulou
16. Civil Procedure	English	2hrs/week	N. Katiforis
17. Law and Society in Ancient Greece	French	2hrs/week	A.Helmis
18. International Telecommunications Law	English	3hrs/week Code EPA09 Ects 4	G.Kyriakopoulos

Spring Semester 2017**TITLE OF COURSE
PROFESSORS****LANGUAGE HRS/WEEK**

19. Greek Law of Succession	French	2hrs/week	I. Kondyli
20. Introduction to the Greek Civil Law	German	3hrs/week	D. Liappis / K. Roussos
21. Selected Cases of Greek Civil Law	German	2hrs/week	P. Paparseniou / G. Mentis
22. Collective Labour Law	English	2hrs/week	K. Bakopoulos / D. Ladas
23. Company Law	English	3hrs/week	I. Venieris
24. Criminology	English	2hrs/week	M. Kranidioti
25. Comparative Family Law	English	2hrs/week	G.Georgiades
26. Philosophy of Law	English	2hrs/week	V. Voutsakis / Ph. Vasilogiannis
27. Banking Law	English	2hrs/week	Ch. Livada
28. Insurance Law	English	3hrs/week	D. Christodoulou / E. Kinini
29. International Business Transactions	English	3hrs/week Code EPA06 Ects 4	E. Moustaira
30. Business Acquisitions and Mergers	English	3hrs/week	C. Chrissanthis

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΑ

7.1 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Διεύθυνση: Σόλωνος 104 & Μαυρομιχάλη 17 Αθήνα, Τ.Κ. 10680
Τηλέφωνο:(+30) 210 368 8113

Η Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ στεγάζεται στο ιστορικό κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών «Παλαιό Χημείο». Πρόκειται για την παλαιότερη, μεγαλύτερη σε μέγεθος και αρτιότερη συλλογή νομικών βιβλίων και περιοδικών της χώρας μας. Προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους δεματικών Σπουδαστηρίων/Βιβλιοθηκών των Τομέων της Νομικής Σχολής. Όπως διαπιστώνεται από τους ερευνητές, η συλλογή της Βιβλιοθήκης Νομικής Σχολής αν δεν ξεπερνά, τότε σίγουρα συγκρίνεται επάξια με τις αντίστοιχες συλλογές μεγάλων πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών του εξωτερικού.

Η Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ έχει ως αποστολή την ενίσχυση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων της Νομικής Σχολής αλλά και του Ιδρύματος, καθώς επίσης και τη διαχείριση, παροχή και διάδοση εξειδικευμένων επιστημονικών νομικών πληροφοριών στην ευρύτερη εθνική και διεθνή κοινότητα. Για την εκπλήρωση της αποστολής της, έχει ως έργο ιδίως:

- την ανάπτυξη συλλογών που καλύπτουν όλους τους τομείς των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών της Νομικής Επιστήμης,
- την συγκέντρωση, διατήρηση και ανάδειξη σπάνιου και πολύτιμου υλικού σε οποιαδήποτε μορφή,
- την οργάνωση του υλικού, με βάση τα διεθνή και εθνικά πρότυπα, και τη δημιουργία κατάλληλων βιβλιογραφικών εργαλείων για τον εντοπισμό του και την περαιτέρω κυκλοφορία του, με τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών,
- την υποστήριξη υπηρεσιών για άτομα με αναπηρίες,

- την ανάπτυξη συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες και ιδρύματα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ώστε να επιτυγχάνεται ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, καθώς και η πληρέστερη κάλυψη των αναγκών των χρηστών,
- τη μέριμνα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και πρόσβασης στην πληροφόρηση.
- Την ανάπτυξη συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες και ιδρύματα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ώστε με το συνδυασμό συνεισφοράς, από κοινού απόκτησης αλλά και ορθολογικής διαχείρισης των διαθέσιμων οικονομικών πόρων, να επιτυγχάνεται η πληρέστερη κάλυψη των αναγκών των χρηστών.
- Την εξασφάλιση για τους φοιτητές επαρκών αντιτύπων των συγγραμμάτων που απαιτούνται για τις σπουδές τους και επαρκούς χώρου και χρόνου μελέτης στους χώρους της Βιβλιοθήκης

•

Η Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής, στο πλαίσιο της υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και σε συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό της Σχολής, διοργανώνει προαιρετικά **προγράμματα εκπαίδευσης των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Νομικής**. Τα εν λόγω προγράμματα διοργανώνονται σε τακτική βάση και αφορούν τόσο στην ενημέρωση των φοιτητών για τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης όσο και στη χρήση νομικών βάσεων δεδομένων και πηγών πληροφόρησης. Στόχος των εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με την παραδοσιακή και ηλεκτρονική οργάνωση της Βιβλιοθήκης και να συνδεθεί η χρήση της Βιβλιοθήκης με τις νομικές σπουδές τους.

Η Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής έχει την ευθύνη συγκέντρωσης και διαχείρισης των **διδασκτορικών διατριβών και διπλωματικών εργασιών** που εκπονούνται στη Νομική Σχολή. Προς το σκοπό αυτό μετά την επιτυχή υποστήριξη κάθε διδακτορικής διατριβής ή διπλωματικής εργασίας και ως προϋπόθεση για την ορκωμοσία τους, οι φοιτητές οφείλουν να καταδέσουν αντίτυπο του έργου τους σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή στη Βιβλιοθήκη. Το ηλεκτρονικό αντίτυπο κάθε έργου καταχωρείται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αθηνών. Για τη διάταξη και τη μορφοποίηση των εργασιών ακολουθείται συγκεκριμένο πρότυπο.

Το Προσωπικό Βιβλιοθήκης Νομικής Σχολής:

Στρακαντούνα Βασιλική, ΠΕ Βιβλιοθηκονόμος, Υπεύδυνη λειτουργίας
της Βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής
Αμοιραλή Ελένη, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Γκούβα Πολυξένη, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος ΕΤΕΠ
Ιωάννου Σουλτάνα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Κιούση Αναστασία, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Κόντη Αναστασία, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Κουφοστάδη Παναγιώτα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Λιάκος Γεώργιος, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Μπλουγουρά Κυριακή, ΠΕ Βιβλιοθηκονόμος
Μπουλουγούρη Δήμητρα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Ντανάκα Τριανταφυλλιά, ΠΕ Βιβλιοθηκονόμος
Ράμμα Χαρίκλεια, ΠΕ Βιβλιοθηκονόμος
Ταράνη Μυρσίνη, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Τσουκανέλη Ελευθερία, ΤΕ Διοικητικός
Χαλκιαδάκη Ειρήνη, ΠΕ Βιβλιοθηκονόμος ΕΤΕΠ
Χουντάλα Άννα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος

Περισσότερες πληροφορίες για την λειτουργία και τις παρεχόμενες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της Βιβλιοθήκης Νομικής Σχολής <http://law.lib.uoa.gr/>.